

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 26 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyetemi
vasúti palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut. 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Főszerkesztő
Stauber József.

Péntek, március 17.

Lanyhább az olasz támadó tevékenység.

Budapest, március 16. (Hivatalos.)
A főhadiszállásról jelentik:

Orosz hadszíntér:

A Pflanzler-Baltin hadseregnél és a Böhm-Ermolli hadsereg csoportnál a tüzérség tevékenysége mindkét részről fokozódott. Kozlovicól északra-keletre a Stripa mentén biztosító csapataink orosz előretöréseket visszavertek.

Olasz hadszíntér:

Az olaszok támadó tevékenysége az Isonzó harcvonalán tegnap lanyhább volt, nagy haderők két kísérletét, hogy a Pedgora hadállásunk ellen előnyomuljon, tüzérségünk tüzelése megakasztotta. A Monte-San-Micenele északi lejtőjén az ellenség egy támadását véresen visszavertük. Az ágyúharok éjjel is sok helyütt tartottak, a karinthiai harcvonalon is, tartós tüzérségi tűz a Faller-szakaszon.

Délkeleti hadszíntér:

Nincs különös esemény. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Sikertelen francia ellentámadási kísérletek.

Berlin, március 16. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

A tüzérségi harcok hevessége Flandriában, különösen a tengerpart közelében, szemlátomást fokozódott. Ugyancsak erősödött Roie és Ville aux Bois (Lenstől északnyugatra) környékén is. A Champagne-ban a franciák erős, de hatástalan tüzérségi előkészítés után minden eredmény nélkül támadták meg állásainkat St. Souplet-től délre és a somme-py-souaini országutól nyugatra. Ezek támadások nekünk kevés, nekik pedig igen sok emberükbe kerültek. Mi ezen felül két sebesületlen tisztjüket és százötven főt nyi sebesületlen legénységüket elfogtuk és két géppuskájukat elvettük. A Mass baipartján csirájában elfogtuk az ellenségnek újabb kísérleteit, amelyekkel a Morte Homme magaslatot és az ettől északra fekvő erdőállásokat akarta birtokba keríteni. A Maas és Mosel kö-

zötti helyzet nem változott. Nieder-Asbachtól délre járőreink ellenséges árkok eredményes lövöldözése után behatoltak azokba, elpusztították ott a védelmi berendezéseket és egy fogollyal és zsákmánnyal tértek vissza. Barletól délkeletre (a Champagne-ban) egy francia repülőgépet légi harcban lelőttünk. A bennülők elégték. Ellenséges repülők ma éjszaka megismételték támadásaikat a labry-i (Confianstól keletre) német kórházak ellen. Az első támadás a március

13-ára virradó éjjel történt. Katonai kárt nem okoztak. A lakóságból egy asszony súlyosan, egy asszony és két gyermek könnyebben megsebesültek.

Keleti hadszíntér:

A harcvonal különböző helyén járőrharcok voltak. Különösebb esemény nem fordult elő.

Balkán hadszíntér:

Nincs ujság. Legfelsőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Amit a háboru a békének hoz.

Arad, március 16.

Tehát egyszer mégis eljön az ideje annak, hogy szerszámmal kovácsolnak az acérból, amelyből ma szuronyok készülnek, hogy visszakerül az eke mellé a ló, amelyet ma ágyukba és municionszekerekbe fognak, a gránáthüvelyek rezét újra mozsarakká öntik, a gyapjuból megint civilruhára való posztót csinálnak, a tengeri hajók nem fognak ágyukat hordani és a Zeppelinek, meg a technikának egyéb csodái békés célokat fognak szolgálni. Nem szólva arról a sok millió emberről, akik megszűnnek katonák lenni és újra belekezdhetnek a régi hivatásba, amelyet husz hónap alatt se felejtettek annyira el, hogy a béke első boldogságos napján teljesen bele ne élnek magukat.

Es akkor majd aktuálissá lesz a kérdés: a békén kívül, amelyért olyan irtózatos vér- és pénzüzsorát kellett fizetni, mit szerzett a háboru? Vagyis: a technikának, a tömegmunkának azon részéből, amely a háboru kényszere, vagy inspiráló hatása alatt született meg, mi marad meg értékes és hasznos alkotásnak a béke idejére? A háboru alatt szédítő gyorsasággal épültek vasutak és hidak, amelyek a békében évek munkájába kerültek volna; születtek építkezések, amelyeket csak a háboru „meg kell lenni” parancsszava tudott életre hívni. Sok lesz az, a mit a háboru cserébe ad azért a töméntelenért, amit elvett?

Valami előjele mutatkozik már annak, hogy a háboru alkotásai mint lesznek az utókor hasznára. A lég-hajókról, a repülőgépekről van szó, amelyet ma csak a háboru céljaira használnak. A minthogy csak a háborura készülődés siettette a repülő-technika kifejlődését, mind Franciaországban, a hol az első repülőgépek száldogáltak, mind pedig Német-

országban, a hol egy öreg generális szívós és megtörhetetlen munka árán a tökéletes és levegőbiztos Zeppelineket teremtette meg. És a míg a háboru előtt a repülőgépre szállás produkció, a Zeppelinen való utazás pedig merész elhatározás volt, a háboruban mindakét tele jármű biztos közlekedési eszköz lett. A repülőgép már annyira biztos járműve a pilótának, hogy géptegyevert kezelhet vele, a Zeppelinek pedig pontosan kiszámított cél felé utazván, niba nélkül helyezik el bombáikat, azután visszatérnek a lekiismeretesen elvégzett kiküldetéséről.

A levegő járműveit, a melyek a harcban ilyen pontos közlekedési eszköznek bizonyosodtak, a készülő béke adoptálni kezdi. Budapest, Bécs és Berlin között már készül a levegőbeli közlekedés terve. Menetrendszerint induló és érkező légi omnibuszok fognak közlekedni. Bécs és Budapest között például két óra alatt tesz meg az utat.

Es ezzel itt lesz a megálmodott nagy jövő, amely teljesen leforgatja a múltat. A levegőbeli közlekedés természetesen nem áll meg a két fővárosnál, hanem hova-tovább általánossá lesz, — egész a szomszédos forgalmakbeli viszonylatokig. Milyen új világ lesz az, milyen új kor! A világháboru teszi le a véres, holtestekbe és romokba cölöpözött határkövét. Mi még, a mai nemzedék, a pusztítást, a veszteséget, a gyászt és a kárt fogjuk siratni, az utánunk jövők csak a repülő-közlekedést, az új világot, a hatalmasat, a bámulatosat és a gazdagot fogják érezni, s azt fogják mondani: „mindent megért ez!”

Aradi máv. fogalmazó tanuskodása a főhadnagyné bünperében.

— A tárgyalás hetedik napja. — Az első szerelem ereje. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Nagyvárad, március 16.

A Preisz Károly főhadnagyné hetedik tárgyalási napja Adorján Emil dr. védőnek azzal a bejelentéssel kezdődött, hogy óhajtaná özv. Stiedl Ferencné tanuként való beidéztetését mert az önként jelentkezett nála tanuskodásra.

Az ügyész ellenerte a tanu kihallgatását mert a lényegben tévedést lát fenntörögni. Lőrinczy százados a hadapródiskolában történt dolgokról beszélt, míg a tanu csak azokról a dolgokról lehet informálva, amelyek, azonban az időben történtek amikor Preiszék nála a Kőrös-utca 6. szám alatt laktak. A vádlott is kéri az önként jelentkezett tanu kihallgatását, a védő pedig megismétli kérelmét, mert — ugyanmond — ennek az ügynek a sorsát ugyan nem a konyhában ésszelhető volt sajnálottok fogják eldönteni, azonban a tanu erkölcsi szempontból mérhető vallomása lehet.

A törvényszék rövid tanácskozás után közli Balázs Elemér dr. elnök, hogy a bíróság abból a szempontból, hogy minden rendelkezésre álló és kizárható adatot megszerezni és mérlegelni kíván, elrendeli özvegy Stiedl Ferencné azonnali való megidéztetését. Közben pedig felolvasták az orosz fogságban levő Hofmeister Nándor százados vallomását, amelyet 1913. szeptember 3-án a vizsgálóbíró előltet. Jelentősebb, vagy újabb momentum nincs ebben a vallomásban.

(A vádlott barátja.)

Ezután Hofmeister Nándorné, Kolbachi Krih Ilona honvédszázados nejeinek kihallgatása következett.

Tud esetet arra, hogy Preiszné, aki rajongóan szerette a férjét, már házassága legelső idejében alkalmat kapott arra, hogy kételkedjék férje hívesi megbízhatóságában. Egy káoszbeszélgetés — mondja Hofmeister — Preisz főhadnagy tetűnösen sokat foglalkozott egy hölgyvel, akinek a társadalomban nem éppen a legjobb híre volt. Preiszné figyelmeztetett erre, és vigasztalni próbáltam, de a dolog kezdett olyan nyomásztó lenni, hogy Preiszné sírva fakadt. Erre odahívtam a főhadnagyt és szemrehányást tettem neki tapintatlansága miatt, amire ő nevetve jelentette ki: Ugyan mit komédiázol?... Ha ugyan szerelem?... Ismertem ezt a hölgyet még leánykoromban és most csak egy kicsit körül akartam tapogatózni...

— Rossz híre volt Pécsen Preisznének? — kérde az elnök.

— Ebben a határozott formában nem mertem ezt állítani. Arról tudok és erről annak idején ózintán megdöbbenéssel szereztem tudomást, hogy ragalmak terjednek Preisznéről a városban, mert általában ő tutkos térlakhoz pénz után. En tudtam, hogy férje erőszakoskodásának, brutalitásának enged, de a világ más következményeit volt is ebből.

(Egy apróhirdetés.)

Hofmeister Nándorné vallomásának eddig még a bíróság elé nem került új momentum — például — az az epizód, amelyet a következőképpen mesélt el:

— Preisz főhadnagy epédrián uszógót olvasott. Amikor az apróhirdetésre került a sor, egyszerre csak megszólalt:

— Te! — mondta a feleségének. — Itt öreg, de gazdag urak fess barátjaidat keresnek. Irhatnál nekik. Ez egészen jó pénztörzés lenne!

Egyszer estélyre kerültek Hofmeisterék és Preisz főhadnaggyal megbeszéltek, hogy ők is mannek. Ennek ellenére Preiszék nem jöttek és másnap elmondta Preiszné: a férje

megfenyegette, hogy ha el mer menni az estélyre, akkor, mire hazaér, csak az ő és gyermekei holttestét fogja találni.

Még a pécsi kiállításán történt, hogy egy századosné együttessen sértette meg Hofmeisterét és Preiszét. Azt mondta róluk, hogy imperinensül viselkedtek vele szemben. Hofmeister provokálta a századosot, Preisz ellenben arra hivatkozással, hogy a szerető holgy férje neki felelőse, nem kért elnézést.

Elnök: A vádlott erkölcsi életéről kétféle adat van előttünk. Az egyik szerint a vádlott kitűnő anya, hü feleség, kifogástalan asszony volt, a másik szerint kacér, pazarió, erkölestelen. Hogy lehet ez?

Hofmeisterné: Aki ilyet mond, az nem mond igazat! Én láttam Preiszét konyhát sürogni, tekaréktűzhelyet tisztítani, vacsorát főzni. Sőt arra is szoktam gondtal ügyeiti, hogy a gyermekek ne csináljanak rendetlenséget.

Elnök: Járta volt a vádlott a konyhaművészetben? Tudott főzni?

— De mennyire. Mindennap friss vacsorát főzött az urának. Ezt Preisz megkövetelte.

— Csodálatos tehát, hogy van valaki, aki mindennek az ellenkezőjét állítja: Lőrinczy százados.

— Ezt magam sem értem.

Aztán elmondja még Hofmeisterné, hogy Preisz nemcsak gyáloklódó természetű volt, de egyenesen emberkerülő. Egy ízben látogatók jöttek és ekkor a különcödő férj — az ágy alá bujt. Ezt a kis fia észrevette és amikor ez idő alatt újabb vizit érkezett, a kis fiu eléjük ment.

— A papa az ágy alatt van!...

Preiszné alig tudta leplezni a dologt és a mikor elmentek a vendégek, szemrehányást tett a férjének, aki — kétszer arcol fűtötte.

(A rejtélyes hölgy.)

Hofmeisterné jelen volt Preisz főhadnagy budapesti ismétlésén is, amelyen élénk feltűnést keltett egy mélyen lefáradott gyászruhás nő, akiről senki sem tudta, hogy kicsoda? Preiszék azt hitték, tiszta asszony, a tisztek pedig abban a hitben voltak, hogy a családhoz tartozik. Negyven év körül, még mindig szép asszony volt, aki csendesen sírva, bánatosan haladt a temető felé a gyászmenettel... Ma sem tudja senki, ki volt a gyászoló hölgy...

Két órai kihallgatás után véget ért Hofmeisterné vallomása, amely után özvegy Stiedl Ferencné következett.

Elmondja, hogy Preiszné tíz hónapig lakott a házában és ez alatt az idő alatt a legkitagadatalanabb házasságnak és ideális feleségnek ismerte. A tíz hónap alatt egyetlen ruhát sem csináltatott és általában sokkal szerényebben élt, mint azt a rangja megkövetelte volna.

(Zárt tárgyalás.)

A tanut megesketi a bíróság, aztán délben az elnök zárt ülést rendelt el.

A zárt tárgyalás során Halász Géza dr. törzsvest, Bara Andor dr. nőgyógyász, Hofmeister Nándorné és Lőrinczy Árház századosot hallgatták ki.

Két hét órákor ért véget a zárt tárgyalás, amelyet aztán ismét a nagy tömegben, türelmesen varakozott közönség előtt folytattak Gaspár Kornél százados kihallgatásával, az vallomásában a többi tanukkal teljesen megegyezően jellemzi Preisz főhadnagyt.

Hasonló vallomást tett Hegyessy László százados, majd Némethy József dr. tartalékos főhadnagy következett.

(Preiszné első szereleme.)

Némethy József dr. aradi máv. fogalmazó a legmelegebb rokonszenvennyel viseltetett a vad-

lott iránt már leánykorában és a család részéről, ha nem is volt még kérője, de mintegy kiválasztottja volt Smódics Gizella számára. A vádlott édesanyja épp úgy, mint a leánya fanatikusan istenféle és jószívű volt. Segítettek a szegényeknek, a szűkölködőkön és ebben a nagy nemesszívűségben szinte épp oly beteges hisztéria nyilatkozott meg, mint a véglegéjéhez és később a férjéhez való ragaszkodásban. A tanu már másoktól hallotta, hogy Preisz miily durván, kegyetlenül bánik a feleségével és egyszer a vádlott is panaszkodott erről. Ekkor a tanu felajánlotta, hogy váljon el a férjétől. O most is örömet veszi feleségül és szeretettel fogja nevelni a gyermekeit. Preiszné haláni sem akart erről a terről. Kijelentette, hogy bármit is tesz ellene a férj, ő kitart mellette, mert köti szent és megváltatlan hűségesküje. Preisz főhadnagy féltékeny természetű volt. Féltékenykedett Németnyre is. Egy bálon, amikor a tanu vádlottal táncolt, Preisz odaturskodott és durván kiragadta az asszonyt táncosa karjából. De azért megtörtént, hogy amikor egy ízben hatszáz korona hivatalos pénzt sikkasztott a főhadnagy, arra kényszerítette a feleségét, hogy Németnytől kérjen pénzt.

— En megígérttem, hogy a pénz meglesz. Bár még mindig nem hittem abban, hogy ennyire eltévedhet egy katoka tiszt, a ki a király kardbóját viseli. A pénzt — mondtam — a bátyjánál, Smódics Gézánál fogom letenni. Ezután elmentem Smódicshoz — elmondtam neki a dologt. Smódics kijelentette, hogy a vádlottat hat órára a lakására hívta, de az asszony nem jelent meg. Egy hét múlva Preisz főhadnagy provokatív módon felkeresett a lakáson. De nem tudom, — szót kérdezőleg a tanu — hogy folytathatom-e vallomásomat...

— Az elnök: Attól függ, hogy a mit mondani akar, az a közérkölsbe tüközik-e, vagy sérti-e a katonai titoktartást.

A tanu: Tartalékos tiszt vagyok, nem ismerem annyira a szabályokat. A sikkasztásról szeretnék beszélni...

Az elnök: Elmondhatja, mert erről már tömérdek adat van.

A tanu: Ugy történt a dolog, hogy az utóán Preisz főhadnagy provokálóan nézett rám. Déliben egyik vendégében szintén fixírozott, majd kihívott az ebédre. Nagyon tucosan viselkedett. Négy szemközt akart velem beszélni. „Most ebédelek — mondtam — délután három órákor szívesen állok rendelkezésére a lakáson.” Látna Preisz lelkiállapotát, otthon előkészített revolverrel vártam. Délután meg is jelent a lakáson, cigarettára gyújtunk, majd indulatosan Preisz kezdte meg a beszélgetést:

— Tudomásomra jutott, hogy a feleségemmel levelezel.

— Igen, irtam a feleségednek levelet, — válaszoltam — de azt nála keresed. Azonban, hogy rémséges fotográfiaidat bemutassam, felolvasom a feleséged levelét és átadom neked, ha azt becsületszavadra megsemmisíted. A levélben tudvalevőleg az asszony szörnyű kálváriája volt megírva. Preisz a levél felolvasása alatt hallgatott, megijadt, mint valami tettenért tolvaj. Mikor ahhoz a részlethez értem, a melyben válaajánlatomra reflektál, Preisz közbevágott:

— A válaás gondolatával szintén foglalkozik.

— Valóban az asszonynak nem hittem volna el, — mondtam Preisznek — hogy a férje sikkasztott.

Németh ezzel belejezte vallomását, amely a tárgyalóteremben láthatólag mély benyomást keltett. Ezután még Medvigy ügyész tette fel a kérdést:

— Tudta Preisz, hogy ön a nejeinek leánykorában udvarolt?

— Hogyne, ha jól emlékezem, én mutattam be Preiset Gizellának.

(Már a szülők is így szokták.)

A tegnapi fő tárgyalás utolsó tanuja Korda Sándorné takarítónő volt, aki szintén szorgalmas, derék asszonynak ismerte Preiszét. Mindig vele együtt dolgozott és egy ily alkalommal hazajött Preisz, aki feleségére rivalt:

— Mit csináltok?

— Nagy takarítást. Cióáml! — mondta szeliden Preiszné.

Erre a főhadnagy ráordított:

— Ne nagy takaríts most, hanem a portol fenekéről is keríts pénzt, mert jönnek a végrehajtók!

Egy másik alkalommal a takarítónő figyelmeztette Preiszné, hogy a portol mindig ott van a töltött revolver. Fél odamenni és nem mer port törölni. Közben hazajött a főhadnagy és a felesége elmondta neki:

— Cióáml! A Terés nem mer port törölni. Miért is hagyod mindig kint a revolvert?

— Hogy íobetőd magad! — mondta gorombán Preisz.

Annak is tanuja volt a takarítónő, ami-

kor Preiszné panaszkodott az egyik sógorójának: Preisz Emikának, hogy férje titi-veri.

— Ne törődj vele — mondta a sógoró. A mi szüleink is így szokták!...

Elők: Önnek nitet kell tennie a vallomására. Nem kell tehát az ördögnek eladni a lelkét! Igazat mondott? Nem birtatta senki arra, mit valljon?...

— Nem mondta nekem senki. Igaz szívvel megesküszöm.

A tanu leteszi a vallomására az esküt és az elők esti nyolc óra után ma reggeli fél kilenc órára halasztja a tárgyalás folytatását.

Kétszázhusz milliárd . . .

— Mennyibe került a világháború? — Az elmúlt század háborúinak költségei. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 16.

Menni tovább tart a világháború, annál nagyobbra emelkedik a milliárdoknak hulláma, annál jobban megviseli az egyes államok pénzügyi erejét. Mind fantasztikusabbak és megfoghatatlanok lesznek a számok, amelyek szerepelnek a idestova a milliárd már csak egész parányi összeg lesz. Még megközelítőleg sem lehet megállapítani, hogy a világháború mennyibe fog kerülni, az azonban bizonyos, hogy minden idők háborús költségeit messze túl fogja szárnyalni, mint ahogy a jelenlegi gigászi küzdelem méretei is messze túlhaladják a valaha megvívott háborúk arányát. Egy angol újság most autentikus adatok alapján összállítja a múlt század háborúinak költségeit. Az utolsó évek háborúi közül csak a Balkán háborúk adatai hiányoznak a felsorolásból, mintán azok mérlegeit még nem zárták le.

A napoleoni háborúk körülből három milliár angol fontot (mintegy 75 milliárd koronát) emésztettek fel, de nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy ezek a harcok 1795-től majdnem megszakítás nélkül 1816-ig tartottak.

Költséges volt a krími háború is, amely 1854—56-ban járszódott le. A hadviselő államok költségei elérték a 340 millió font sterlinget (körülbelül 8500 millió koronát). Aránylag még súlyosabbak voltak az emberekben szenvedett veszteségek, mert a krími háborúban 785,000 katona pusztult el, közülük mintegy 600,000 betegségben.

Anglia háborúja Amerika ellen (az amerikai szabadságharc 1812—1814) „csak” negyven millió fontba, szóval kerekén egy milliárdba került. Az Egyesült Államok harca Mexico ellen valamivel kevesebbe került: 36 millió fonttal szerepel a kimutatásban.

Hatvan millió font sterling volt a költsége az 1859-i orosz hadjáratnak. Mellette eltörpül a schleswig-holsteini (német-dán) háború 5 millió fontos (125 millió korona) költsége.

Hatalmas összegbe, 1600 millió fontba (negyven milliárd) került az amerikai polgár háború, az északi államok harca a déliek ellen, amely azonban majdnem öt évig (1861—1865) tartott.

Az 1866-i porosz-osztrák háború 65 millió fonttal (1600 millió korona) szerepel a listában, az 1870-71-i német-francia háború ezzel szemben 600 millió fontba, 15 milliárd koronába került.

Az orosz-török háború (1877—78) 220 millió fonttal, 5 milliárdnál többel terhelt

meg a hadviselőket, míg Japán háborúja China ellen az ázsiaiak kevésbé költséges hadviselési módja mellett csak 300 millió koronába került.

260 millió fonttal, hat és fél milliárd koronával terhelt meg az angol költségvetést a bur háború, még nagyobb volt a hadviselő költsége az orosz-japán háború alkalmával, a mely nyolc és fél milliárdot emésztett fel.

Ha összeszámoljuk a tenni óriás-számokat, kiderül, hogy 1795-től 1905-ig a háborúk körülből 170 milliárdot nyeltek el. Ez a szám azonban eivesseti jelentőségét, ha összehasonlítjuk néhány, a mai háború folyamán nyilvánosságra került adattal.

Nagybritánia háborús költsége napi négy millió fontot (keresken száz millió koronát) tesz ki. Ebben a számban benne foglaltatik egyuttal néhány szövetséges anyagi támogatása is. Franciaországban Ribot pénzügyminisiter a kamarától 1915. év utolsó három hónapjának költségére 224 millió fontos (hat milliárd korona) nitelt kert. A háború kitörésének napjától 1915. végéig a francia köztársaság 11.0 millió fontot (körülbelül 28 milliárd koronát) költött a háborúra, szóval naponta több mint hatvanhat milliót. Egy angol pénzügyi kapacitás Oroszország háborús költségeit napi ötven millió koronára teszi. Szóval az entente három főtagja naponta 220 millió koronát ad ki a háborúra, amihaz hozzájárul még itába a többi hadviselő állam költsége.

A központi hatalmak háborús költségeiről az angol statisztika nem közöl szám szerű adatokat, de bizonyos méltaburval konstatálja, hogy a mi kiadásaink aránylag sokkal csekélyebbek.

Végül konkluzióként arra az eredményre jut Jennings, a cikk szerzője, hogy a háború 1915. végéig 8800 millió fontot, kétszázhusz milliárd koronát nyelt el, szóval már is jóval többet, mint az előző száz év háborúi összevéve. Azóta pedig újabb negyed év telt el, amely pedig aránylag még sokkal nagyobb költséget igényelt, mint a háború előző hónapjai.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi Torna Egyesület ez uton is meghívja az összes tagjait március 22-én (szarván) délután fél 7 órakor a városnása tanács-termében tartandó XXXVIII-ik rendes évi közgyűlésére, amelynek tárgysorozata: Beszámoló az 1915. évről. Felmentvények megauása. Költségetarányzat. Indítványok. Az elnökség.

A verduni csata harmadik felvonása.

(Heves harcok Mort-Homme magaslatért. — A francia nép kétségbeesése. — Gallieni utóda.)

ARADI KÖZLÖNY.

Páris—Berlin, március 16.

Páris. A Figaró írja: Három napos szünet után kettőzött erővel ujjt ki a verduni offenzíva. A csata harmadik felvonása kezdődik. Különösen heves a németek támadása Bethincourt és Cumiéres között és Mort Homme vidékén. A nehéz ágyúkkal véghez vitt tüzérségi előkészítés után délután rendkívül heves gyalogsági támadás következett. A németeknek sikerült két helyen, Bethincourt és Mort Homme között, egymástól alig nyolcszáz méterre megvetniök a lábukat. A Maastól nyugatra és a Woivreben is igen tevékeny volt a tüzérségük, de csak a végből, hogy minket foglalkoztasson és csapatainkat lekösse.

Páris. A Matin jelenti: A német nehéz tüzérség vasárnap hevesen ágyuzta Reimsot.

Páris. A tegnapi délután kiadott francia hivatalos jelentés a következő: Bethincourt és Cumiéres között az ellenség által a 265-ös magaslaton elfoglalt árokreszt részben visszatogialtuk. Bethincourt, Cumiéres és a Mort Homme magaslati erdő széle birtokunkban van.

Genf. A Temps szerint egy millió angol küzd a francia fronton.

London. Churenill a frontra vizsátért.

London. Március első hetében a német tengeralattiak harminc százalékkal több hajót süllyesztettek el, mint az előző hetekben.

Bern, március 16. A „Journal” szerint kazaze tengernagyot Gallieni helyett megbízták a francia hadügyminisiterium ügyeinek vezetésével, amíg a hadügyi tarca küszöbön álló végleges betöltése bekövetkezik.

Rosendaal. Egy tekintélyes genfi polgár, aki hosszú ideig tartózkodott Franciaországban, a napokban visszatért hazájába és a következőket mondotta el a francia nép kedélyállapotáról:

— Négy nap óta tartózkodom Hollandiában és úgy tűnik fel nekem, mintha a bolondok házából szabadultam volna meg. Talán egy kicsit túlzottnak tetszhetik ez a kijelentés, de idegen ember előtt lehetetlen hűségeseleccetelni azt az izgatottságot és azt a lázat kétségbeesés, a mely Franciaországban uralkodik. En Franciaországban voltam az artois csata napjaiban, hallottam elsiratni a megsemmisített Oroszországot és a „deplorable” Itáliát. A champagnei offenzíva hasztalan veszteséget rettentetesen leverték a népet. De az 1916. év eseményeit nagy reményekkel várta a francia közönség és még mi, belgák is reménykedtünk, bár a háborút régen gyűlöljük. A francia nép tulnyomó többségét assal bolondították el, hogy Németország részéről kizárt dolog az offenzíva Franciaországban. Az emberek egészen természetesen tartották, hogy az oroszok és olaszok nagy támadásával együtt

megindul tavasszal a hatalmas offenzíva francia és angol részről is a németek elfoglalása céljából. Az álmódorából való ébredés szörnyűséges volt. Két nappal a verduni német támadások után mindanki úgy beszélt a harcokról, mint a „verduni tömegsíról”. A harcok: „les abbatoires de l'armée française” névvel illetik, a francia tábornokokat „les bouchers de nos fils”-nek nevezik. A párisi és a vidéki népet a francia hadsereg temetőjének tartja a verduni csatateret, a vezéreket pedig úgy tekintik, mint a francia ifjúság elhantolait. A szabadságot katonák nyitán beszélik, hogy Castelnau „nagyon sok emberhussal dolgozik”. Nancy védelmezésére két hadtestet áldozott fel, a Charpanneban pedig három és felet. Ugy beszélnek róla, mint egy szörnyetegről. „Nem csoda, ha olyan sokat imádkozik, — mondják — valószínűleg lezészároztatja ifjúságunkat. Ha a németek így gazdálkodnak velünk, millió katonájuk sem lenna.”

Az ötödik Isonzó-csata.

(Térdig vízben az olasz katonák. — Eremsenytelen az olasz offenzíva.)

Távirati tudósítás.

Lugano—Budapest, márc. 16.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Az olasz eztedek ismét rohamokat intéznek az Isonzónál frontunk ellen, amelyet tíz hónap óta di-esőséggel megvédelmeztünk minden támadás ellen. Az új ostrom az alsó Isonzónál levő állásaink, továbbá a Komen-fensik és a görzi hídfő ellen, tehát az egész isonzói vonal egynek részére ellen irányul.

Az ellenség ismét az osztrák partvidék ama szakasza ellen támad, amely sem a természettől, sem mesterséges állandó erősségektől nincs védve. Most még csak bevezető harcokról van szó, bár egyes helyeken igen nagy határozottsággal indítottak támadást.

Az ellenséges gyalogság tulsúlyával, valamint kitűnő, helyenkint a menket meghaladó tűzerejével szemben a mi javunkra kedvez az, hogy csapatainkat az eddigi győzelmek lelkesítik, hogy azt kisebbrangú vezetők messze tulszárnyalják az olaszokéit, valamint az a körülmény, hogy állásaink nagyszerűen ki vannak építve.

Az olasz offenzíva akadályai.

Lugano. Számos jel arra vall, hogy az olasz főparancsnokság, a francia front megkönyvítésére offenzívát tervezett az osztrák fronton, azonban ezt a rossz idő nagyban akadályozza. A nagyobb olasz lapok haditudósítói ismét a frontra hősájtották, a főparancsnokság azonban tegnap értesítette őket, hogy távirati és levélbeli tudósításaikat egyelőre meg kell szüntetni. A hetek óta tartó esőzés következtében az alsó Isonzó vidékén áradás van, aminek következtében a védőművek nagyon megrongálódtak, mert a víz elragadta a homokzsákokat és a lövészárkok eliszaposodtak. Barzini, a Corriere della Sera-ban azt írja, hogy hetekig fog tartani, amíg az olasz állásokat kijavítják.

Ötven kilométeres fronton vízöntötték el az olasz állásokat.

Zürich. A „Secolo” egy hosszú táviratban számol be az olasz

front eseményeiről. Az olasz hadsereg rettenetesen szenved az időjárás viszontagságai miatt. Tizennyolc nap óta szakadatlanul zuhog az eső és a katonák egy ötven kilométernél hosszabb frontszaka-

szon térdig állanak a vízben. Ennek dacára heves tűzérési harcok folynak.

Az olasz szenátus egybehívása.

Róma. A szenátust huszonkettő-kére egybehívták.

Marghiloman a román semlegességről.

— A koronatanács politikájának követése. — A bolgár-román szomszédság. —

— Távirati tudósítás. —

Bukarest, március 16.

A román konzervatív-párt Marghiloman Sándor elnöke alatt vasárnap Plojestben jól látogatott gyűlést tartott. A gyűlés bizalmat szavazott Marghilomannak, aki erre nyomban szólásra emelkedett. Megköszönte a meleg fogadtatást és kijelentette, hogy az ellene más oldalról történt támadások őt teljesen hidegen hagyják. Ő azon az úton vezeti a pártot tovább, melyet a koronatanács irt elő. A koronatanács előtt tanácskoztam a párt vezetőjével — mondta — és mindannyian megegyeztek abban, hogy **ast a politikát kell követni, melynek az arra hivatottak irányt adtak a koronatanácsnak.**

Amidőn a semlegességet határozták el, egyuttal azt is elhatározták, hogy az ország összes határain védelmi rendszabályokat kell alkalmazni. Hogy aztán mi módon respektálták ezt a semlegességet, az később tűnt ki, amikor a kormány csak két határt erősített meg, a Prutu felé eső határt pedig védtelenül hagyta.

Amikor erre rámutattunk, — folytatta — denunciánsoknak neveztek bennünket, pedig csak oly tényről beszéltünk, melyről nemcsak az egész ország, de az átutazó idegenek is tudomással bírtak.

Teljes erőnkkel fogjuk a kormányt a nemzeti ideál megvalósításában támogatni, de nem szabad egyik hadviselő tevel szemben sem szimpátiát, vagy antipátiát mutatnunk. Ugy így nem szabad Románia politikáját egy irányban megváltoztathatatlanul meghatározni.

A dunai incidens.

Bukarest. A bukaresti lapok jelentik: A flamandai dunai incidens ügyében román részről elrendelt vizsgálat mellett a bolgárok, osztrák-magyarok és németek részéről is vizsgálat van folyamatban azért, hogy a dunai incidens ügyében egész bizonyossággal megállapíthassák a teletlősséget.

A mindkét részen folyó vizsgálat eredményét a napokban tessik közzé.

Beszűntetett áruszállítás.

Bukarest. A bukaresti lapok jelentik: A Románia részére Bulgárián keresztül történő mindentéle szállítást megtiltották.

Bolgár miniszter a román szomszédságról.

Bukarest. Szóhiából jelentik a bukaresti lapoknak: Pesefi miniszter a következőleg nyilatkozott az „Utró” című lap munkatársa előtt:

— Bulgária helyzete jó. Semmiféle veszély sem fenyegeti. Az a kívánságunk, hogy a szomszédainkkal békességben éljünk és elmondhatjuk, hogy nekik is az a kívánságuk, miszerint békében éljenek velünk.

Mi senkivel szemben sem viseltünk támadó szándékkal. Most a miénk az, amit akartunk; más valamire nincs többé szükségünk. Meg vagyok győződve, hogy a jövő épen ilyen kedvező lesz ránk nézve. Ami a Portugáliával való új háborút illeti, a miniszter ezeket mondotta:

→ Portugália közbelépése nem változtathat a helyzeten. Ennek az országnak a dolga körülbelül úgy áll, mint a Montenegróé, azzal az egy különbséggel, hogy Montenegrónak volt egy kis hadserege, míg Portugália teljesen desorganizálva van a belső forrongások következtében.

Portugália csak az angolok eszköze és egyetlen győzelme a német hajók konfiskálása lesz.

Bukarest. Az Echo de Bulgarie mai száma — amint a bukaresti lapok jelentik, — azzal a lelkesedéssel foglalkozik, amellyel az albán nép az osztrák-magyar és bolgár csapatokat mindenütt fogadta. A bolgár lap szerint az albán kérdés megoldása most egészen új fázisba jutott. Ma még, — írja — senki sem tudhatja, hogyan végződik a jelenlegi háború és mint fog kinézni a jövő Európa térképe. Albánia a balkán háború gyümölcse és ez a kis ország mindenáron meg akarja óvni állami létét. Nem igaz, hogy Bulgária Albániát ezen törekvésében meg akarja akadályozni. A legközelebbi események mindekit meg fognak győzni ezen tendenciózus hír valótlanságáról.

LEGUJABB.

Erkezett éjjel 2 órakor

Genf. Poincaré elnökletével minisztertanács volt, amely elfogadta Gallieni lemondását. Hivatalos közlemény jelent meg, amely közli Lacaze hadügyminiszterre történt kinevezését.

Berlin. A birodalmi gyűlésen a költségvetés vitájánál Helfferich államtitkár kijelentette, hogy Németország pénzügyileg erős. A háború győzelme befejezéséig — dacára pénzügyileg kedvező békekötésnek — a remélhető hadikárpótlásnak — már megieszik az intézkedéseket a birodalom pénzügyeinek biztosítására.

Varna. Hidroplánok a Kaianaknara foknál cirksó orosz tiottát bombáztak. Ket hajon tűz támadt. Néhány torpedóuzo megsérült. A hidroplánok sértetlenül tértek vissza.

Verdun a látó határon.

— Gránátosó a francia állásokra. — A nagy harcok színterén. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 16.

Colin Ross, a Vossische Zeitung haditudósítója írja a verduni harcokról:

— A periszkop segítségével a lövészárból messze végig lehet látni a tájékon. Lefelé a lejő, aztán domb, domb után, mind telehintve az árkok bonyolult hálózatával, köztük erdők, mint sötét színfoltok. Messze a horizonton, a dombok és erdők mögött fekszik a város, amelyért folyik a harc — Verdun.

Azt az árkot, amelyben állók, a francia gránátok félig betemetik. A szomszédos szakaszon éjjel ellentámadást intéztek. Levegőhöz akarnak jutni, szét akarják feszíteni a vasgyűrűt, amely körülveszi őket s amely lassan, de ellenállhatlan lassúságában félelmetesen szűkül körülöttük.

Ebben a pillanatban nyugodtan lehet az árokból szemlélődni. Az az, hogy ami azelőtt árok volt, az most alig más, mint egy félig lapos kis halom. A lejtőit töldből gerendák, deszkák, vassínék, acélmellvédek merednek égnek. Vad össze-visszaság. Mintha földrengés dűlt volna. Egyedül egy gépfegyver-állás épp még, egy formátlanul vastag beton-tömeg keskeny lövéssel. De föléje is elmosta az ágyzás a földréteget. Egyik sarkáról letört egy hatalmas darab.

Az árok közepén egy fel nem robbant gránát hever, az egész nagyok közül egy, huszonnyolc centiméteres. Hosszan és nehézre fekszik, mint valami partra vetett tengeri szörnyeteg — még mindig alattomos és veszedelmes.

Most mi ugyanígy temetjük be pergőtűzzel a francia árkokat. Nem egy rövid árok-részt, hanem kilométer hosszú szakaszokat. Bethincourt előtt és a „Halott ember” ellen ép munkában vannak mozsaraink. Gorlice előtt szemelték ki először ezek a szörnyetegek a lövészárbokat prédájukul nekünk nagy esodákozásunkra, az oroszoknak vad rémületére. Akkor esemény volt. Most már olyasmi, ami nem is lehetne másképp. És most a régi néhány helyett néhány tuat vesz részt a pokoli koncertben. Mi nem dobolunk napokon keresztül, mint a franciák: csak néhány órán keresztül. De akkor ahogy, a csövektől kitelik s a legnehezebb kaliberekből. Mire a gyalogság előtör, az ellenséges ároknak már be kell temetve lenni.

A francia állásoknak sok a sebük s már meguk a franciák sem tartják azokat bevehetetleneknek. Talán valamikor azok voltak. Ma már nem. Támadás és védelem relativ erőviszonyaikkal váltakoznak. Ebben a háboruban inkább, mint minden előzőben. Magában véve a védelem az erősebb neme a hadviselésnek. Csakhogyha ennek a Clausewitz féle elvnek általános érvénye volna, akkor soha sem sikerülhetne egy támadás, ha csak nem túlnyomó többséggel. Azonban a védelem minden új formáját a támadás új, erősebb formával játssza ki. A technika és taktika évszázadok óta üzik ezt a cserét.

E háboru elején tényleg a védelem volt a sokkal hatásosabb hadművelési forma. Csakhogy miután elavult taktikát üzött, amannyiben varakra támaszkodott, amelyeket mai formájában egy, utokban tartott harci eszköz, a nagyvenkites mozsár, ériktelenekké tett, vereséget szenvedett. Addig, amíg nem akai-

mazkodott az új harci eszközökhöz, a több-lövetű fegyverekhez, a géppuskákhoz és a gyorstűzelő-ágyukhoz. Az elasztikus, mélyen a földbe furdott lövészárok-szisztémával s a fedett tüzérségi állásokkal szemben legjobb ez-redeink halála-egvetése is hasztalan volt. Így állott meg előnyomulásunk Flandriában.

1914. ősze és tele kritikus időpont volt. De a mi hadvezetésünk eliensúlyozni udta az új módszert. Tavasszal koncentrikus támadást intéztünk Oroszország ellen. Keleten is bevehetetleneknek tartották az állásokat. De a gránátok jégesője eltemette a gonddal kiépített állásokat, úgy, hogy az ellenség nem tudta puskáit és gépfegyvereit egyáltalán, vagy nem tudta kellő erővel érvényre juttatni. Az ellenséges tüzérségtől nem kellett tartanunk, mert az oroszok akkor ágyu- és municióhiányban szenvedtek.

A legveszedelmesebb dolog volt és maradt nyugaton az ellenséges tüzérség, az erős, kitűnően működő francia és angol tüzérség egyáltalán nyugati ellenségeink nagyobb raffinement-ja a modern hadvezetés minden finességében.

Különösen álltunk a háboru elején a tüzérséggel. A tüzérségre vonatkozó minden eddigi nézet romba dőlt. A nyíltan felvonuló ütegeket mindenütt rövid idő alatt megsemmisítették. Ezután a tüzérség csak fedve vonult állásba. Ez hosszabban tart, körülményesebb, csak hogy egy jól fedett, közvetve lövő tüzérség praktikusán sebezhetetlen. Ez első sorban a védőknek vált hasznukra, mert ha már egy gyalogsági állás le volt küzdve, tüzérségével még mindig megsztithatta az utat s elháríthatia a rohamot.

De ez is megváltozott lassankint. A repülő- lők telderítése és a vetületi-szög számításával a legelrejtettebb ütegek állásait is meg lehetett találni. S ha nem is mindig könnyű a tüzérséget leküzdeni, még mindig — főleg a gáz-bombák segítségével annyira le lehet kötni, hogy a döntő pillanatban halgat. Ehhez járul még a gyalogság és tüzérség municiózusan megállapított együttműködése, amely az előbb csak addig engedi előre, ameddig őt a testvérfegyvernem még fedi. Így természetesen szó sem lehet vad előrohánásról nagy tányeréssel, de jobban biztosítva vagyunk a visszautasítások ellen is s a verítézet sem olyan nagy.

Lassan térek vissza az erdőn keresztül. Itt nem láthatnak, némileg biztonságban vagyunk. Az ellenséges tüzérség ellen természetesen nem védnek a fátörzsek, de hát az ellen itt sehol és soha nincs védelem. Még ha nem is folytak a harcok, ha nem indulnak az oszlopok a rohamra, a két tüzérség akkor is böm-ből. Kilométerekre a front mögött tűz alatt állnak az utak és fedezékek. A dörgés és robbanás ringatja itt az embert átomoa s az ér-reszti is fel.

Tábori előfizetőink és olvasóink b. figyeimébe.

Miután tábori postautalványon az írás-beli közlemény nincs megengedve, arra kérjük azokat, akik a háboruból pénz-küldenek, hogy egyidejűleg küldjen levelező-lapon jelezzenek, hogy az összegeket milyen célból küldötték.

VÁROS ÉS MEGYE

Szokatlan lisztelosztás.
Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 16

Arad város legutóbbi közgyűlésén tudvalévőleg szóvá tették, hogy egy napig nem lehetett kenyeret kapni az aradi pékeknél, holott a lisztes üzletekben volt elég liszt. Emiatt a város illetékes körei szükségesnek tartották a lisztelosztást új alapokra helyezni. Ez az új rendszer azonban olyan inpraktikus, hogy az egyszerű gondolkozású polgárok nem győznek rajta eleget csodálkozni. Az új rend szerint ugyanis a pékeknek, cukrászoknak és mézeskalácsosoknak 7, mond: hét helyről kell beszerezni a sütéshez szükséges lisztet. Tudni kell ugyanis, hogy Arad városa hét nagy liszt-nagykereskedőnek adja át a hatóság számára a Hadi Termény által kiutalt lisztet. Ez a hét liszt-nagykereskedő másfél százalékos haszon ellenében tovább adja a lisztet a kiskereskedőknek és a sütőiparosoknak, akik viszont öt percent ellenében adják tovább a közönségnek. A liszt-nagykereskedők tehát másfél percenttel drágítják meg a kenyeret. Ezt azonban nem nagyon veszi zokon a közönség, mert a drágaság gondolatával már megbarátkozott.

Azonban ennél nagyobb baj a liszt új-módi elosztása. Az új intézkedés szerint ugyanis a liszt arányos elosztása céljából elrendelte a hatóság, hogy minden sütőiparos a neki kiutalt lisztet köteles mind a hét nagykereskedőnél beszerezni. X. cukrász tehát, ha hetven kilogramm lisztre kapott utalványt, akkor egy-egy liszt-nagykereskedőnél tíz-tíz kilogramm lisztet köteles venni. 70 kilogrammot egy üzletben nem vehet. Nagyon természetes, hogy ezzel egész napja is eltelik az iparosnak. Erre azonban úgy látszik, nem gondoltak azok, akik az új tervet kisütötték.

Dósa Dezső aradi kenyérgyáros erre való tekintettel beadványt intézett Arad város köz-élelmezési bizottságához és rámutatott arra, hogy az új rendszer milyen elviselhetlen terhet rak a különben is kevés munkaerővel rendelkező sütőiparosokra. Ajánlatot tesz a városnak, hogy ő tizszázalék haszon ellenében elvállalja a városi liszt szétosztását s minden héten leszámol a városnak. Ezzel — mondja a beadvány — nemcsak a másfél százalékos nagykereskedői haszon takarítható meg, hanem a város folyószámla kölcsön kamata is, mert ő a liszt árát is kifizeti az átvétel alkalmával. A közélelmezési bizottságnak módja lesz ezzel a kérdéssel pénteki ülésén foglalkozni.

A gázgyár szerződésének meghosszabbítása. Arad város műszaki bizottsága ma délután Lócs Rezső helyettes polgármester elnöklésével, a legutóbb tartott közgyűlés utasításának megfelelően foglalkozott a gázgyár szerződésének meghosszabbításával. Aá elnök ismertette a kérdés történetét, azt a megállapodást, amelyet a közgyűlés a társasággal kötött koncessziójának meghosszabbítása céljából, a közgyűlés határozatát megsemmisítő miniszeri leiratot. Elmondotta, hogy ez a leirat a kérdés műszaki tárgyalására egy szakértő kiküldését parancsolta meg, de a közgyűlés a tanácsnak erre vonatkozó javaslatát nem fogadta el. A tárgyalásnak tehát most eme leirat után újra ott kellene kezdődnie, hogy a közgyűlés küldjön ki egy szakértőt, aki a megváltás kérdését szakszerűen megvilágítsa. Szathmáry János bizottsági tag véleménye szerint a miniszter igen rosszul volt informálva, mert a megváltás kérdését annak idején a bizottságok igen alap-

szan leárgyalták és megvilágították és csak a város terheit venne magára a város feleslegesen, ha szakértővel még egyszer elvégeztetné ugyanazt a munkát. Ezért a műszaki bizottság arra kéri a tanácsot, hogy kérdezze meg a gázyárt vajjon a régi megállapodásokat állja-e? Ha igen, akkor néhány olyan szerződési pont megbeszélése következik, amelyeket a miniszter módosítandóknak mond. Ha ez megtörtént, akkor a közgyűlés újból a miniszterhez fordul és jobban informálja őt és meggyőzi, hogy a gázyárt megváltása nem volt érdeke a városnak a múltban, de nem lehet érdeke ma sem, amikor a törvénykezés a földgáz szerződéssel teljesen új helyzetet teremtett. Ha a gázyárt a megállapodásokat ma már nem tartaná elfogadhatónak, akkor a tanács felajánlja, hogy sürzősen terjessze be újabb proposícióit, amelyeket aztán a műszaki bizottság tárgyalni fog.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Péntek: Zilahyné S. Vilma felléptével: „Luxenburg grófia”.

Szombat: délután: Ifjúsági és népies előadás: „Gyimesi vadvirág”. Este: Engel (Kálmán) Sárka felléptével „A Tanító”.

A Császárné.

Zilahyné Singhotter Vilma vendégszínház.

Arad, március 16.

Az aradi színlapon olyan otthonos a név, mint viselője egykor az aradi szívekben. Talán csak tegnap volt, hogy az aradi társaságból eltűnt egy bájos asszony, az aradi színpadról pedig egy ünnepelt prinadonna. A múlt évek képiromboló keze nem ültette el az aradi szívekben a feledést. Ahányszor visszajön hozzánk Zilahyné, az emlékek mosolygó rézszerdejét hozza el magával. Szép esték fénye, ringató melódiák hulláma érkezik vele s az énekművészet muzeája halkán tapsol az aradi színpad kulisszái mögött.

A Császárné vezető szerepében lépett élénk. Stílusosan, úgy, ahogy vártuk. Az aradi színház egykori tejedelem-asszonya egy királyi nő alakjában. Egy eltűnt kor hervadt virág illata száll felénk s kedves operett meséjéből s dalmától a zenélő óra finom muzsikájának méla hangulata: est hozta vissza nekünk Zilahyné; egy eltűnt kor kedves meséjét, finom muzsikáját, méla hangulatát. Játékában, énekében az álmodozni szerető ember elmerengő lelkével gyönyörködünk.

Az előadás zenei része csaknem kifogástalan volt. Ami azonban a játékot illeti, a szereplők legnagyobb része könnyedén, sőt könnyelműen vette a feladatát. „Lejátszott darab”-nak tekintette a Császárnét, amellyel foglalkozni nem érdemes. A színházi munkának és a publikumnak est a leticsanylósát nem szívesen nézük. Z. A.

* A színház hírei. Ifjúsági és népies előadás. Holnap, szombaton délután 3 és fél órakor Ifjúsági és népies előadásul Geosy István pályadíjat nyert népszínműve, A gyimesi vadvirág kerül színpadra szereposztásban. Engel (Kálmán) Sárka szombat este lép fel újra és ez alkalommal a Tanító oimszerepében adja bizonyosságát, hogy megvan benne minden kellék, amit a színpálya megkövetel. A Sarga lánomban elért nagy sikere után, a közönség a legnagyobb érdeklődéssel néz az újabb fellépésére. Vasárnapi előadások. Vasárnap délután 3 és fél órakor a most tenjűt és egyik legszebb zenéjű operett, A kis herceg kerül színpadra, a főszerepekben: Váradi Margit, Jászai Bóna, Benkóné, Barics, Polgár.

Este 7 és fél órakor Tóth Ede kitűnő színműve A falu rossza van műsoron, melynek az ad különös érdekességet, hogy minden szerepet elsőrendű színész játszik. Zilahyné S. Vilma pénteken lép fel másodszor a Luxemburg grófia Angala szerepében, amelyben bő alkalma kinálkozik kiváló énekművészetének csillogtatására.

* Örült vagy lángész. (Lombrozó film az Urániában.) A színház már a tavaly megkezdett tudományos téteket népszerűsítő filmeknek bemutatását a „De Profundis” után „Doktor Imholt” képekkel folytatta, mignem most a szigorúan vett kriminálisztikus térről hozott egy témát. Ez a film címe után is itélve egy probléma megoldása körül forog. A probléma régi és körülötte forró évlizedek tudományos harcában iskolák keletkeztek. Lombrozó kutatja ki hosszú idők tudományos alapján, hogy a kétféle elméleti rendkívüliség az örült s a lángész először produkálnak olyan eseteket, melyek megtevésztésig hasonlítanak egymáshoz. Egy témát dozoz fel a mai film, mely hatalmas vonásokban eseteli az elmélet gyakorlati jelentőségét. — Berky Lilly és Gál Gyula közreműködésével készült magyar műtűm „Vergődő szívek”, melyet Janovics Jenő dr. rendezte filmre, Budapesttel egyidejűleg kerül bemutatásra az Urániában.

* Göre Gábor bíró urat Marisa lánya lakodalmán napján egy hírneves budapesti művész fogja személyesíteni aktuális mókáival és eredeti Göre dalaival az Erzsébet mozgószínházban. 171

* Henny Porten-dráma az Apollóban. (Az utolsó imádság.) Az Apolló színház vászonnapján egy másuttan tűnnek fel a legkiválóbb moziarok. Carmi Mária diadalainak színhelyét pénteken Henny Porten, ez a bájos német művész név veszi át, hogy epársza legszébb alakításának egyikét, „Az utolsó imádság” című drámában. Henny Porten sok színt és m legeséget visz bele az egyszerű korcsmáros leány szerepébe. Velőten folytan nagy szerencse éri Krisztiánát, a szép korcsmáros lányt. Gerhardt von Burgsdorf magához veszi s mivel megszereti a szorgalmas, bájos leányt, feleségül akarja venni. Krisztina azonban egy dalus fiatal férfira, Kurtra szerelmes. Gerhardt ezt megtudja s a csalódás hatalmas sebet üt nekén. Beteg lesz s mielőtt megmálna, közli Kurttal, hogy Krisztina szerelme az öve. Kurt, amikor megkapja a levelet, azonnal felkeresi Krisztiánát, akit magáévá tesz. Kurt azonban nős s a felesége mindent megtud. A kastélyban találkozik a két nő és Krisztina szomorúan látja szép álmaitok összeomlását. Egy levélben elbucszul Kurtiól, utolsó imájában arra kéri az istent, hogy Kurt boldog legyen, azután öngyilkos lesz.

* Kiváló ajdonságok Kerpel kölcsönkönyvtárában és zeneműkölcsonzójében. 139

TORVENYKEZÉS.

§ Elvesztette a város a fapert. Arad város tanácsa a Bekéscsabai áuforga mi részvényársaság, ajánlatát mint azt az Aradi Közlöny többször m grti, késedlmesen intézte el és az ajánlatot elfogadó tanári végzésben olyan kikötést veti fel, amelyen az árlejtés kiírásakor a feltételek közt nem szerepelt. A társaság a végzés kézhezvétele után arról értesítette a tanácsot, hogy nem köti meg a szerződést a városnal és visszakérte a hétézer korona kaucióját. Az indokai az itt megírt körülmények voltak. A tanács nem utalta ki a bánáptenat és azt vitatta, hogy a közszállítási szabályzatban megengedett 35 napos határidőn belül döntött az ajánlat felett és ebből kár nem érte a vállalatot. A vitából per lett és az aradi törvényszék a csabai cégnak adott igazat. Beigazoltak láttá, hogy a fa nagy árhullámanzásnak kitett árucikk és az ajánlat egy hónap múlva nem lehet kötelező a benyújtóra. Azt is ténynek látta a bíróság, hogy a tanács ama kikötése, hogy a lát 1915. június végéig le kell

szállítania a cégnak, nem volt meg az árlejtési feltételekben. A bíróság kötelezte a várost a kaució kifizetésére. A város képeleletében Jegessy Károly dr. tiszti főügyész megfogalmazta a törvényszék ítéletét a nagyváradi helyi táblához, amely Imrik Péter dr. elnökével tartott ülésében a törvényszék ítéletét változatlanul jóváhagyta indokainál fogva.

Egymillió százezer koronás favétel.

(A tűzita-verseny tárgyalás eredménye.)

Arad, március 16.

Arad város gazdasági széke ma délelőtt tartott rendkívüli ülésén bontotta fel a város tűzifájára beérkezett ajánlatokat. Lóos Rezső helyettes polgármester elnök bejelentette, hogy hét ajánlat van nála, a melyek a következőkben részletezhetők:

Cukker Ferenc 150 vagon egy éves bűkhasábot 420 koronájával, Seidner Bernát és fia 300 vagon I. oszt. bűköt, 50 vagon I. oszt. gyertyán, 50 vagon cserhasábot 400 koronájával, 70 vagon bűkdorongot, 30 vagon gyertyándorongot 380 koronájával ajánl. Ebből 80 vagon két éves, a többi egy éves.

Magyar Földértékesítő R.-T. (Dézna) 150 vagon cser, bűk és gyertyánhasábját 360 koronájával, 150 vagon ugyanilyen dorongját 340 koronájával ajánl. Fráneli S. József 300 vagon cser, bűk és gyertyán hasábját 460 koronájával. Mairovitz Mór és fiai 200 vagon 2 éves cserhasáb 465 korona, 150 vagon egy éves cserhasáb 455 korona, 30 vagon bűk 2 éves 460 korona, 20 vagon idei bűk dorong 440 korona. Diósi Ignác fia (Nagyvárad) 600 vagon bűk hasáb 447 kor. 200 vagon selejt bűk hasáb 360 korona. Feinkuchen Menó (Boroscsaba) 100 vagon tölgy, melyből 40 vagon dorong 415 korona, 60 vagon hasabfa 445 korona.

A gazdasági szék Oravecz Miklós, Naohtnébel Odón, Berta Titusz és Exterde Kálmán tagokból álló bizottságnak adta ki átszámítás céljából az ajánlatokat.

Az ajánlattétők valamennyien azt kérik, hogy vagy őket, vagy fizletvezetőjüket, amennyiben katonai szolgálatra kötelezik őket, a város mentesse fel a szállítás idejére.

A bizottság ma délután már tartott is ülést és a Feinkuchen féle ajánlat kivételével, minthogy a tölgy nem felel meg a városnak, elfogadna ónak találja. A legolcsóbb ajánlat a Seidner Bernát és Fia cégé. A helyettes polgármester holnap az aradi fakereskedőkkel értekezletet tart, hogy megállapítsék velük a közönség részéről történő detail előrusításra. A bizottság számitása szerint a városnak a 2450 vagon fa 1124430 koronájába kerül. Minthogy Arad egy évi szükséglete 8000 vagon, tehát a bizottság véleménye szerint gyorsan átvesszi a lát, úgy hogy a kereskedő a szállítás arányában készpénzben kifizetheti a városnak és a törvénhatóságnak nem kell tőkét belefektetnie a fa akcióba. A fa összesen 12300 ölet tesz ki és a városnak a cserhasáb öle 96 koronába, a gyertyán hasáb öle 88 koronába, a bűk hasáb öle 94 koronába, a vegyes dorong öle 79 koronába, a tölgy dorong öle 88 koronába, végül a selejtes fa öle 79 koronába kerülne.

Harctéren levő katonáknak

a legkedvesebb és legalkalmasabb ajándék egy hazitól érkező lap. Az „ARADI KÖZLÖNY”-t a tábortáborba minden katonának elvessze.

Vigyáznak a hősök életére.

(Négyeszer kitüntetett aradi fővadász. — Aki kivette a részét a harcokból.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 16.

Ha majd egyszer a mostani zivatar rettentő zenéjének elhangzanak utolsó akkordjai, mikor hadaink büszkén, felvirágozva fognak hazatérni a mikor egyszer megfogják írni emez izzó napok történetét és átadják a történelemnek dicsőséges hadjáratunk hőseinek nevét, talán az első között fog szerepelni egy aradi embernek, Nagy Gyula huszonnyolcas fővadásznak a neve. Nagy Gyula tényleges fővadásza az aradi 28. tábori vadászszázaloknak. A háboru kitörése óta, kevés megszakítással egész mostanig küzdött a harctéren. Nagy és nehéz küzdelmekben vettek részt a huszonnyolcas vadászok, akik példásan állották meg mindig helyüket. Nem egyszer számoltunk be tisztjeik vitéz tetteiről. A hősi tettekből Nagy Gyula is nagy részt vett ki s meg is kapta érte a méltó jutalmat. Mellé van tűzve az arany, a nagy ezüst, kis ezüst vitézségi érem s ezeken kívül ott díszlik a szolgálati érdemkereszt és a két jubileumi érem; csak épen a bronz vitézségi érem hiányzik, de ez is utban van s hamarosan ezt is meg fogja kapni a hős fővadász, mert legutóbb erre a kitüntetésre is felterjesztették. Legszébb kitüntetés mégis az, amit nem lehet a mellére tűzni, de ami ékebb bármilyen érdemrendnél: a zászlóalj parancsnoka pár nap előtt azzal küldte haza, hogy otthon jobb lesz kiképzésre, mert az ilyen katonára vigyázni kell, szükség van az ilyen hősökre a hazának. Nagy Gyuláról nem egyszer adott hírt az Aradi Közlöny. A háboru első évében Sabás második bevételénél súlyosan megsérült és a déli harctérré kiküldött munkatársunk a sabás hajóállomáson, mikor a fővadászt egy sebesebb transzporttal hazaszállították, találkozott vele. Sabásnál kapta meg Nagy Gyula a nagy ezüst érmét s kiküldött munkatársunk beszámolója erről a dicső harcról szól.

A baraktábor mellett levő nagymezőn képzik most ki Nagy Gyula katonáit a harczerű gyakorlatokra. Itt beszélt el munkatársunknak azokat a hősi cselekedeteket, melyekért megkapta a szép kitüntetéseket.

A múlt év április 31-én mentünk fel az északi harctérré, ahol pár nap múlva megkezdtük az offenzívát. Hutschenreiter Walter százados ur vezetésével az ostroseci ütközetnél vitud meg az első nehéz harcunkat. Ezután részt vettünk Lemberg visszahódításában s büszkén gondolok ma is arra, hogy első között voltunk, akik bevonultunk a felszabadult galíciai fővárosba.

Ezután Podkamiennéi állottunk fel az oroszokkal szemben. Itt egy rettenetesen erős támadást kaptunk, úgy, hogy szomszédaink kénytelenek voltak visszavonulni. En a második századdal harcoltam s mi tartottuk magunkat, de hamarosan azt vettem észre, hogy a mellettünk levő harmadik századot az oroszok bekeríteni igyekeznek. A század parancsnokának jelentettem a dolgot, s ő nyomban hátra ment az őrnagy urnak jelentést tenni és parancsot kérni. Ezt azonban nem várhattam meg, mert késő lett volna. Felugrottam s elkiáltottam magam:

— Vierte Kompanie vorwärts!

Szuronyokkal támadtunk az oroszoknak. Háromnegyed óra hosszat tartott ez a harc. Négyezeröttszáz orosz közlegényt és harmin

tisztet elfogtunk és állásainkat megtartottuk. A csata után én voltam a legboldogabb ember. A tiszt urak megvendégeltek és esthalmostak mindenféle jóval. Később innen Nowoalexiniechez kerültünk, ahol ismét erős küzdelmünk volt. Vissza is vertek bennünket, de én a szakaszommal egy ponton megmaradtam és visszavertem az ellenséget. Ekkor kaptam mag a kis ezüstöt.

Október 22-és egy erős harc után Rosenthal százados ur három emberrel kiküldött felderítésre. Nehéz terepen kellett keresztül menni és el kellett jutni az ellenség drótsóvnyéig. Mikor a drótsóvny mögött levő orosz állásokat figyeltük, megláttam, hogy az oroszok két gépfegyvert vontanak keresztül a drótsóvnyon és azt egy kisebb magaslaton áthaladva közelünkbe akarják felállítani. Mikor már majd készen voltak munkájukkal, kiugrottam buvóhelyünkről és revolveremmel két lövést adtam le feléjük. Egy oroszot találtam s a többi nyomban felemelte kezét. Atkiáltottam hozzájuk, hogy fegyvertelenül jöjjenek át s mikor ezt megtették katonáimat küldtem át a gépfegyverekért, amit aztán a foglyok segítségével bevittünk állásainkba. Ekkor kaptam meg az arany vitézségi érmét. Azóta kisebb harcoktól eltekintve, csend van északon.

Es Nagy Gyula, a hős fővadász most a nagymezőn hallatja kemény szavát s a munka után, pihenőbe szeretettel vessik katonái körül s azok, akik vele harcoltak legendákat beszélnek arról, hogy az angriffeknél hogyan verte vashottal Nagy Gyula az ellenséget. Büszkén halad az a szakasz a mezőn, melyet Nagy Gyula vezet, büszkék a katonák a vasbotos vitézükre.

Valami készül Svájcban.

(Egy nagyhatalom tervei a szabadság országával.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 16.

Az utóbbi hetekben igen sűrűn olvashattunk tudósításokat a svájci szövetségstanács üléséről. A „Bundrath“ (amely megfelel a parlamentnek) hetek óta behatóan foglalkozik a semlegesség kérdésével és az elhangzott beszédekből arra lehetett következtetni, hogy a kis Svájcnak komoly oka van aggódni semlegességének esetleges megsértése miatt. A szövetségstanács határozata mindig abban volt' összeroglalható, hogy a szabadság hazájának semlegességét minden áron fen kell tartani. A napokban már arról is olvastunk, hogy Svájcban husztól-ötven éves korig sorozzák a férfiakat.

A Neue Züricher Zeitungnak ma Aradra érkezett száma már világosabban mutat rá arra, amit a szövetségstanács üléséből eddig csak sejteni lehetett. Az említett lap első helyen foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy milyen eshetőségek elé állíthatja Svájcot a népek háborújának utolsó landülete. A Svájccal szomszédos hatalmas hegyekben is — írja — megindult az olvadás folyamata a tavasz első napsugarainak hatása alatt. A hólavínak hatalmas erővel gurulnak le a sok ezer méter magas

csúcsokról és eltemetik az utjokba kerülő akadályokat. A tavasz azonban nemcsak a hegyek lavínait indítja meg, hanem a hadviselő nemzetek mérhetetlen vad szenvedélyét is. A háboru legutolsó hónapjai közelednek már és a támadások még soha oly hevesek nem voltak, mint most. A hadviselők érzik, tudják, hogy most dül el hazájuk sorsa. Ha most nem lesznek elég erősek, ha most nem bizonyulnak elég ügyeseknek, gyorsaknak, akkor az eddigi áldozatok majdnem hiába valóknak bizonyultak. Svájc eddig nyugodtan megtudta őrizni semlegességét, de kérdés, hogy most, amikor az egész világot megrázó erővel tombolnak a népszennvedélyek, sikerül-e megtartani semlegességünket? Országok viaskodnak egymással és ennek a viaskodásnak mi vagyunk az ütközői. Országunk elválasztja a hadakozókat és megnahezíti egymáshoz való közelebbjutásukat. Mi utjában állunk a hadakozó népeknek és épen ezért komolyan kell számolni azzal, hogy nemsokára hegyeink közé lépnek azok a csapatok, amelyek ezen az úton akarnak közelebb jutni ellenségük seregének hátához. A készülődéseket már tisztán megfigyelhetjük és várhatjuk az idegen inváziót, amely országunkon áthatolva ront az ellenségre. Népünket azonban nem találja készületlenül ez az invázió. A mi hegycsúcsaink lavínja nem erősebb, mint a svájci nép szenvedélyes haragja azok ellen, akik semlegességét meg akarják törni.

Erzerum nem volt vár.

(Az orosz hazugságok cáfolata. — Százezer fogoly helyett — kétszáz. — A kaukázusi harcok.)

MADRID, március 16.

Konstantinápoly—Páris, márc. 16.

Konstantinápoly. Hivatalosan közlik: Erzerum nem volt megerősített hely, mert a területi viszonyok lehetetlenné tették, hogy a várost megerősített helyként használják fel. Az oroszok a leomló falak között csupán régi ágyukat találtak, amelyet a kivonuló csapatok előzőleg használhatatlannak tették. Ertelmiszert csupán két napit hagytak vissza. Nyílt ütközet nem volt Erzerumnál, s mindössze háromszáz súlyos beteg került az oroszok kezére. A naponta javuló helyzet rövidesen megengedi az offenzíva megindítását.

Páris. Az oroszok örményországi hadjáratáról a következőket írja a „Journal“:

— Az örményországi események számos meglepetést is hozhatnak, annál is inkább, mert az orosz erőket nem tartjuk túlságosan nagyoknak. Perzsiában huszezer orosz áll, a Kaukázusban pedig csak néhány hadtest nyomul előre. Az orosz csapatok sikereit azzal lehet magyarázni, hogy meglepték a törököket, akik nem számítottak, a még mindig téves időjárásra való tekintettel, nagyobb akcióra. A Kaukázusban való előrenyomulást valóban csak azibériai csapatok hajthatták végre. Nem lehet tudni azonban, hogy a törökök veresége folytatódni fog-e? A törökök igen nagy erők fölött rendelkeznek Mezopotámiában és az elmúlt év folyamán óriási csapatkontingenseket képeztek ki. A Bagdad-vasut, dacára annak, hogy nincsen teljesen kiépítve, igen jelentékeny segítőeszköz. Ilyenformán tehát korai volna azt hinni, hogy az oroszok megnyerték az ázsiai jótámadást.

A „Terns“ is ugyanezzel a kérdéssel foglalkozik és megjegyzi:

— Az oroszok előnyomulása Trapezunt és az Eurát völgye felé óriási jelentőségű. Orményország felé hatalmas török tartalékseregek indultak el.

Bern. A Temps írja az atinai partraszállásról, hogy ez az akció annak az egységes operációnak része, melyet az orosz jobbszárny azért folytat, hogy Trapezuntot hatalmába kerítse. Az egyik hadoszlop a Csorok-völgyön át Ispinig vonult előre és most Baiburt fenyegeti, a másik Erzerum ellen vonult. A Fekete-tenger mellékén a törököket az oroszok ellen teljesen védi a Lazistan-hegység. Ez a hegyláncolat, mely sok helyütt 3500 méter magasságig emelkedik, elzárja a völgyet a tenger melléktől, úgy, hogy arrafelé csak szűk ösvényeken közlekedhetni. Az oroszoknak nagy haderőt kellett volna arra áldozniok, hogy a parton végigvonuljanak és ezért határozták el a flotta közreműködését, amellyel a partok különböző stratégiai pontjait elfoglalva, a törököket el akarják vágni a segítségükre kért népektől a Fekete-tenger partján.

Kairó. Peyton tábornok megszállotta tizenegyedikén Solumot. Az ellenség 13-án felrobbantotta municiókészletét. Az ellenséget üldözzük.

Eisülyedt holland személyszállító hajó.

Erkezett éjjel 2 órakor.

Bern. A Holland Lloyd társaság egy tizenegyezer tonnás luxushajója 330 tónyi legénységgel és 1500 utassal eisülyedt. Nem tudni aknan-e, vagy megtorpedozva? A hajón a bolíviai nemet konzul családotól együtt elpusztult.

Erkezett éjje 3 órakor.

Amsterdám. A Tubantia, a Holland Lloyd hajója, a Nordhindern viágítónajonán sülyedt el. Az Wolt-ügynökség megjegyzi, hogy valószínűleg aknan pusztult el.

Amsterdám. A tengerészeti miniszteriumhoz érkezett jelentésekből nem állapítható meg, Tubantiát megtorpedózták-e, avagy aknan sülyedt el. A hollandi Lloyd társaság hajnali tel három órakor a kapitánytól a következő jelentést kapta dróttalan táviraton: A Tubantiát torpedó erte, sülyed. Három órával később azt jelentette, hogy a hajó helyzete reménytelen. A kapitány és a legénység eltavoznak. Két dereglye a Nordhindern viágító-hajóhoz megérkezett, robbanás a hajó hatsó részén történt. A hajó három óra alatt eisülyedt. Vissingenből két gőzös és egy torpedonaszád a katasztrófa színhelyére elindult. Valószínűleg senki sem vesztette életet.

Rendelet az ellenséges államok árucikkeiről. A hivatalos lap mai száma belügyminiszteri rendeletet közöl az ellenséges államok postai és jótékonyági értékeik terjesztése és áruba bocsátásának tiltása tárgyában. A rendelet szerint az ellenséges államok hadsegélyző és egyéb jótékonyági célokat szolgáló postai értékeiket (postajegyeit), továbbá az ellenséges államoknak még postailag tel

nem használt postai értékeiket (postajegyeit) végül ellenséges államok, vagy ellenséges államok egyesületei által kibocsátott u. n. propaganda bélyeket, amelyek a háborúval kapcsos-

latos segélyző célokat szolgálnak, vétel, eladás vagy csere céljából tergalomba bocsátani vagy e célból hírlapokban, folyóiratokban vagy árajegyzékekben hirdetni nem szabad.

Orosz offenziva besszarábiai frontunk ellen.

— Meghíusult támadások. — A дума az orosz békefeltételeket akarja ismerni. — Oroszország és Románia. —

Távírti tudósítás.

Szentpétervár—Bukarest, március 16.

Bukarest. Az orosz hadsereg a bukovinal front egész hosszában megtámadta a német-osztrák-magyar hadállásokat. Nagyjórészt turkesztáni csapatok támadtak. Könnyűszerrel visszaverték őket dacára annak, hogy az oroszok szakadatlanul újabb csapatokat vetettek hadba.

Orosz bizottság a békefeltételek megállapítására.

Berlin. A Nationalzeitung jelenti: A dumában az oktoberisták azt indítványozták, hogy a birodalmi tanács és a дума tagjaiból bizottságot alakítsanak, amely dolgozzon ki programot az orosz békefeltételekről. A dumacsoporthok elégedetlenek Szasszonowval, működését kitogásolják s lemondását követelik. Helyébe olyan államterítit követeinek, aki jobban megvédelmezi Oroszország speciális érdekeit.

Románia soha sem kapja meg Besszarábiát.

Bukarest. A kisenewi Courant Moldovanescuban Chepezki besszarábiai képviselő egy nyilatkozata jelent meg. Chepezki, miután az a Besszarábiában eiterjedt hír, hogy az oroszok Besszarábiát, illetőleg annak egyik kerületét Romániának engedik

át, nyugtalanságot okozott, Pétervárott a külügyminisztériumban érdeklődött s ott kijelentették neki, hogy Románia egy talpalattnyi besszarábiai területet sem kaphat meg, sőt erről soha sem volt szó. Felhatalmazták Chepezkit arra, hogy a híreket megcáfolja s a közlést a lakosság megnyugtatóására közzétegye.

A cár a fronton.

Carszkojeszelő. A cár a harcra utazott.

A bakui pogrom.

Stockholm. Nikolajevics nagyhercegnek a bakui zavargások ügyében előterjesztett jelentése, a mely végre a дума elé került, nem nyugtatta meg a képviselőket, mert — mint a Rjecs írja — a helyet hogy a zavargások okaira mutatna rá és arra, hogy kik rendezték a pogromot, egyszerűen a zavargások hivatalos leírását közli. Ezenkívül a jelentés homlokegyenest ellenkezik mindazzal, a mit a szemtanúk előadtak. Többek közt pl. a jelentés szerint a zavargások két napig tartottak, holott megállapították, hogy a negyedik napon fejeződtek be. Nikolajevics jelentése elmondja továbbá, hogy a rendőrség és a kosákok már az első napon beavatkoztak és hogy összesen négy halottja és nyolc sebesültje volt a katonaság fegyveres közbelépésének. A hivatalos jelentés felett vita indult meg, de erről még nem jelent meg semmi a lapokban.

H I R E K.

Spanyolország mellettünk.

Távírti tudósítás.

Bécs—Genf, március 16.

Genf. Spanyolországban a hangulat nagyon komoly. A háborus propaganda növekszik. A semlegességet csupán gazdasági előnyökért óhajtják.

Zürich. A párisi lapok attól tartanak, hogy Portugália beavatkozása után Spanyolország is kilép a semlegességből és természetesen a központi hatalmak pártjára áll. A madridi Liberal című lap aggódik, hogy Spanyolország tengerentuli kereskedelme tökéletesen megáll és hogy a tengeralattjárók háboruja a spanyol vizekre is kiterjed. Az Época egyenesen megírja, hogy a viszonyok megváltozása után Spanyolország semmiképen sem maradhat semleges. Érdekes, hogy az egyik legnagyobb madridi ujságot, az ABC-t Portugáliából kiültották.

— Személyi hír. Ottenberg Tivadar udvari tanácsos, az aradi kereskedelmi és iparkamara elnöke, több heti kúrja után ma Drezdából haza érkezett.

— A német kancellár a helyzetéről. Münchenből jelentik: Haertlin bajor külügyminiszter elnökletével a szövetségtanács külügyi bizottsága ülést tartott, amelyen Bethmann-Holtweg kancellár ismertette a háborus helyzetet. Kijelentette a kancellár, hogy bizik abban, hogy a birodalom tántoríthatatlanul kitart a háboru győzelmes befejezéséig. Ismertette ezután függő kérdéseket. Politikája osztatlan helyesléssel találkozott.

— Dicsérő elismerés. Hess Rudolf altábornagy, a temesvári katonai parancsnok Fiedler Imre aradi tartalékos kapitánynak, aki a harcra tábori szolgálatra alkalmatlanná vált, jelenleg pedig a katonai parancsnokságnál végzett irodai munkásságával magát kiválóan hasznossá teszi, a legfelsőbb szolgálat nevében dicsérő elismerését fejezte ki.

— Légi omnibusz Budapest—Bécs között. Bécsből jelentik: A Fremdenblatt szerint a Budapest—Bécs közötti rendszeres légi gyorsközlekedésről tárgyalások vannak folyamatban. S tárgyalások szerint a háboruban kitűnően bevált nagy repülőgépek bonyolítanak le a forgalmat. A légi omnibuszok tíz személyt két óra alatt szállítanak Budapestre.

— **Aradmegyei metropolita-választók.** Aradmegyében ma folytak le a román érsek-választó-kongresszus egyházi tagjainak választásai. A szervezeti szabályok értelmében két román világi kerület választ egy egyházi kongresszusi tagot. A mai választásokon az arad-radnai kerület Ciorogár Romulusz dr. szemináriumi igazgatót, a kisjenő-gyulai kerület Leucutia István lelkészt, a körösbökeny-nagyhalmágyi kerület Roxin Flóris esperest, a világos-borosjenői kerület Jonescu Péter dr. miniszteri tanácsost, a lippa-vingai kerület pedig Manuilla Fabricius vingai esperest választotta meg.

— **Éjszakai emberek.** Vajon komolyan gondolta-e a belügyminiszter ur, hogy kivégzi az éjszakai életet az egy órai zárással? Azt az éjszakai életet, amely hangos, füstös, vilánykörtéktől csillogó, pezsgőpárától keserű-édes, azt talán igen, de azt az éjszakai életet, amelyet az éjszakának, az éjszakába élők élnek, azt soha. Egy csomó ember, akik hozzá szoktak, hogy hajnalpirkadás verje haza őket, hogy korán kelő mosdástól friss arcokkal nézzenek szembe, amikor gyűrőtten és kedvetlenül indulnak a tiszta fehér ágyneműre. Egy csomó ember, akik számára éjfélkor kezdődött a nap és reggel nyolckor esteledett be. Belügyminiszter ide, rendelet amoda, egy órai zárás, az ördögbe is hát még mit nem! Soha házmester, vagy házmesterné hazatérni nem látott, csak nem hozok most szegényt kopaszodó fejemre korai haza vonulással. Akármint inkább, csak ezt nem! És az éjszakai emberek valószínűs kovácsmühelyt, kovácsnagypárt nyitnak, hogy jobbnál-jobb terveket kovácsoljanak az éjszaka mikénti eltöltésére. „Éjszakai klubbot kellene nyitni — jelenti ki az egyik elszántan. — Szép, finom, előkelő klubbot, hat-hét-tíz szoba, angol bőrbutorok, bakkasztal, kintű konyha, pezsgő, cordial médoc, minden bohém tag lehet, biztosan akad vállalkozó, aki megcsinálja, nagyszerű üzletet csinálna, tagdíj díjak, hetenként kabaré-előadás, nagyszerű pezsgős vacsorák és minden... Mondjuk: aradi Fészek... Óriási...” „Jó, jó — aggodalmaskodik a másik éjszakai ember, — de mi lesz addig. Addig, amíg a klubbot megcsináljuk, a szobákat, a butorokat, a vállalkozót? Addig is kell élni! Nézzük csak: a vasuti vendéglőre nem vonatkozik a tilalom. Az nyitva tarthat. A vasuti vendéglőbe kell áthelyezni az éjszakai tanyáját. Bemegyünk éjfélkor és várjuk a négyórás vonatot. Már a közmondásban is benne van, hogy meg kell várni a négy órai vonatot. Mi azt fogjuk várni! Már holnap megkezdem.” A harmadik éjszaka-ember arca nem derül fel erre a javaslatra sem. „Vasuti vendéglő — szól megvetően, — ez nem bohém hely. Itt csak egy lehetséges: a távgyaloglás. Egytől ötig sétál az ember az utcán. Pereze jó idő kell hozzá a teremburáját, mert ha esik az eső, akkor besavanyíthatja magát az ember, négy óra alatt ronggyá ázik, itatóspapírrá ázik. Otkor már nyitják a kávéházat: utca naki, gyorsan be a Fehér Keresztbe. En rajtam se belügyminiszter, se senki ki nem fog! Nem engednek éjszakázni egytől ötig, jól Ezentúl ötötől egyig fogok éjszakázni!” Így forr a kérdés az éjszakai emberek körében és néhány nap múlva biztosan kitalálnak valamit, hogy ne keljen egy óra után paplan alá bujni!

— **A mexicói bonyodalom.** Washingtonból jelentik: A Reuter iroda jelenti: A mexicói ha-

tárról egymásnak ellentmondó szenzációs jelentések érkeznek. Ijznigai város parancsnokát Caranza hívét, amikor meg akarta akadályozni, hogy a csapatok átlépjék az amerikai határt, fellázadt emberei megölték. Toreoni amerikai konzul az összes amerikaikkal együtt állítólag el készül utazni. Az amerikai érdekek védelmét az angol konzul vállalta el.

— **Felgyújtott petróleum források.** Stockholmból jelentik: *Bakuban* a munkások felgyújtották a naftaforrásokat. Az oltás lehetetlen. A kár megbecsülhetetlen.

— **A Hungária Aradi Pamutárugyár r.-t.** a hó 23-án rendkívüli közgyűlést tart, melynek napirendjét az alaptörvénynek 2,200.000 koronáról 4,400.000 koronára való felemelése fogja képezni. Az ezen közgyűlésen résztvenni kívánó részvényesek a hó 20-ig tartoznak részvényeiket a szelvényekkel együtt az Aradmegyei Takarékpénztárnál letétbe helyezni.

— **Öngyilkos kísérletek.** Tegnap este félhét óra tájban a vasuti állomás hátsó kijáratánál Varga Vera tizennyolc éves cselédieány öngyilkossági szándékból marólugot ivott. Az öngyilkos leányt eszméletlen állapotban be szállították a kórházba. Simon Andrásné harminckét éves asszony, Pécskai-ut 1. szám alatt levő London szálloda tulajdonosnője éjjel fél tizenkét óra tájban gyufaoldatot ivott. Súlyos belső sérülésekkel a mentők a kórházba szállították. — Ma délelőtt tíz órakor Szukolics Magdolna, huszonnégy éves cselédieány, aki a Lázár Vilmos-utca 3 szám alatt levő kávéházban volt alkalmazva, revolverrel hasbaoltta magát. Súlyos sérülésével őt is a kórházba szállították. Moldován Odón rendőrhadnagy mind a három öngyilkost kihallgatta, de csak az utóbinál tudta megállapítani, hogy szerelmi bánatában követte el tettét. A két előbbi öngyilkos nem akart nyilatkozni életnapságának okáról.

— **Hogyan takarékoskodik Anglia.** Bécsből jelentik: A háboru elején Ausztriában körülbelül 3000 angol alattvaló tartózkodott. Ezek közül kitenvenet internáltak, nyolcvanot pedig kényszerítették Waidhofenbe dirigáltak. Az internált angolok időről-időre kisebb támogatást kaptak az amerikai nagykövetség közvetítésével. Havonként körülbelül fejenként 80—100 koronát juttatott hozzájuk az angol kormány. Az amerikai nagykövetség most az angol kormány megbízásából értesítette az internáltakat, hogy nincs abban a helyzetben, hogy továbbra is kiutalja nekik a havi támogatást. Természetes, hogy az internált angolok körében nagy elkeseredést okozott az angol kormány tülhajtott takarékoskossága.

— **Egyetemi hallgatók hősi albuma.** A városi tanács közli a következőket: A budapesti magyar tudomány-egyetem a harctereken hősi halált halt, ott szerzett betegségeiben elhunyt, az eltűnt, hadi fogságba jutott, kitüntetésben részesült általában a hadi szolgálatra bevonult fiaiak emlékéért évkönyveiben és más méltó módon megörökítettetni kívánván, a magyar társadalom támogatásához fordul, hogy az adatokat lehető pontosan összegyűjttesse. Az album máter nevében felkérjük a hadbavonult budapesti egyetemi ifjak szülőit, testvéreit, rokonait, hozzátartozóit és jóbarátait, hogy az általános mozgósítás óta katonai szolgálatot teljesítő budapesti egyetemi hallgatók nevét, a születési év, hely és az apa nevének, nemkülömben lakóhelyüknek megjelölésével, a csapatot, a hoi szolgálatot teljesítettek katonai rangfokozatot, amelyet leg-

utóbb eloglaltak, az esetleges hősi halál helyét és idejét, a harctereken szerzett betegségeiben történt elhalálozása napját és helyét, a hadifogságba jutás, vagy eltűnés helyét és idejét és az általuk kiérdemelt kitüntetésre vonatkozó pontos és megbízható adatokat a budapesti kir. magyar tudományegyetem rektori hivatalával (IV. ker. Egyetem-tér 1—3.) közölni sziveskedjenek.

— **Alkalmi olcsó árak a Fischer áruházban.** Jó minőségű fehér vagy színes férfi ing darabja 7 korona, egy nyusztör kemény kalap 7 korona, fekete finom edelweiss harisnya 2.50 kor., gyermek pánt és cerna harisnyák 1.50 kor.-tól 3 koronáig. Megérkező a gyönyörű matrós sapkák és leányka kalapok 3 koronától 7 koronáig. Egy férfi vagy nő nyers selyem enyő 7 korona. Fischer Nagy Áruház. 271

— **Gyermek-kocsik, gyermek-székek** csak a Fischer nagyáruházban 10 koronától 150 koronáig.

— **Papíráruból nagy engedményt nyújt viszonteladókna Kerpel papirnagykereskedése.** 193

— **Underwood-gépiró és gyorsíró szakiskola Zitter és Holtos cégnél, főpostával szemben.** Ugyanott írásmunkák és sokszorosítások a legjutányosabban vállaltatnak. 4697

— **Üzleti könyvek, u. m. strazzák, főkönyvek és irodai cikkek Kerpelnél.** 247

Amagyarországi románok biznak Tiszában.

(A román ezredek vitézsége. — A balázsfalvi érsek lapja a nemzetiségi kérdéstől.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 16.

A Balázsfalván megjelenő „Unirea” című lap legutóbbi vezércikke „Egy aktuális kérdés, amiről most senki se beszél” címen egyebek között a következőket tartalmazza:

— Még mindig nem tisztázódott a Szent István koronája alatt levő országokban élő románság politikai helyzete. A Tisza István gróf által a román nemzetiségi párttal megkezdett és folytatott béketárgyalások az európai háboru kitörése előtt megszakadtak, mielőtt azok pozitív alakot öltöttek volna. A mai napig se vagyunk tájékozódva azon indokok felel, amelyek ezeket a felelősségteljes faktorokat arra bírják, hogy a románokra ily fontos kérdés tárgyalását megakadályozzák.

Azóta megállapíthattuk, különböző alkalmakkor, hogy a kormány körében nem tettek le a kibékítés gondolatairól. Gróf Tiszának Metianu metropolitához intézett levele, a lugosi és szamosújvári tanítóképző intézet megnyitása, beszélő jelenségek, hogy a kormány akar a románokkal tisztességes megegyezést.

Részünkről is a legnagyobb jóindulat nyilvánult ebben az irányban. Nincs még egy nép, amely nagyobb hévvel várná az individuális és politikai életének biztosítását, mint a román nép.

A háboru kitörése minden kétségen felül bebizonyította, hogy voltunk és leszünk a dinasztia hűséges alattvalói, a hazának odaadó polgárai és tiai, egyben fajunkhoz és tradícióinkhoz is hűek. Még külföldről is aiettek a mieink a zászló alá, hogy megvédjék a hazát és a trónt, az itthonlevők otthagyták „Isten nevében és jókedvvel” az ekét és a tűzhelyet. A román ezredek hőstetteiről az idegenek is megemlékeztek; sajtónk is érintette. Ez a nép ennél ektatásabb bizonyítékát nem adhatta a

trón és hazája iránti szeretetének. Ennél is nyesebb fegyverbarátságot nem is lehet elképzelni, mint amilyent most látunk az összes frontokon. Egy valószínű új szerződés keletkezik most, amely a harc tűzében egyesíti a hazai összes fiát, hogy egy új jóvendőnek, békeának, kölcsönös magányának és szeretetének mélyen legyen, amely kell, hogy a háború után a hazai összes polgárait egyesítse.

Az egész román közvélemény határozottan meg van győződve arról, hogy Tizza gróf miniszterelnök akar politikai vezetőinkkel meg egyezésre jutni és azt is tudja, hogy ő az egyetlen magyar államférfi, aki képes ezt meg is csinálni.

Akik a háborúból visszatérnek, kérték, hogy itthon már rég kibékült lelket találjanak és a társadalmi rétegek és az állam fogadják őket szeretettel, bőkezűen és kivétel nélkül megjutalmazván hősi tetteiket. Az ugynevezett kibékítési akciónak fonalát újból fel kell venni és keresni azt a nagy férfit, aki a dolgot végrehajtsa. Ebben az ügyben a szólanó Tizza grótot illeti.

El feltűnő cikkből lemondjuk a következő igazságot:

A lap sajnálkozásának ed kifejezést, hogy a Tizza gróf és a nemzetiségi párt által megkezdett tárgyalások — a román nép kárára — eredmény nélkül végződtek. Ha bizalmatlanság volt a tárgyalás megkezdésének oka, azt el kell távolítani. Megállapítja, hogy Tizza letván gróf és mint a kormány meg egyezést. A román közvélemény meg van győződve arról, hogy csak Tizza letván gróf képes a meg egyezést létrehozni. Tizza grófhöz fordulnak tehát, vegye újból kezébe az ügyet.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Pénteken, 1918. évi március 17-én:

A. Bérlet.

Luxemburg grófja.

Operette 3 felvonásban.

Kezdete este 8 órakor.

reklám szöveg:

Rudnyánszky Endre.

A béke

biztos győzedelmünk után el fog érkezni. — Diadalaink egyik lelkes hirdetője az „Aradi Közlöny.” Április 1., az újévnyel beköszöntése

már közel van

amikor is új előfizetés nyílik az „Aradi Közlöny”-re. Az „Aradi Közlöny”-t úgy idehaza, mint az összes harctereken nagy előszeretettel olvassák és

mindenki alig várja

Aki a világháborúról, valamint a napi eseményekről állandóan megbízható híreket, pontos tudósításokat és érdekes cikkeket akar olvasni, az

nem késhet soká

és megrendeli az „Aradi Közlöny”-t, mely Magyarország legolvasottabb és legelterjedtebb vidéki papilapja. — Tessék mutatványszámot kérni!

* Az ezen szöveg alatt közzétett nem vállalunk felelősséget.

Helybeli és vidéki kiskereskedők, kantinosok, piaci árusok

és más

viszontelárusítók

sz. figyelmébe ajánlom, hogy

noteszek, különböző színű mappalevélpapírok, fényes és matt katonai, valamint brom-levelezőlapok, páros és virágos aranyozott levelezőlapok, olcsó háborus imakönyvek, cigaretta-hüvelyek, cigaretta-papírok, írónok, elemi isk. irkák, 100—100-as levélpapírok, vajcsomagoló papírok, irótollak, tömeglevélpapírok, mindenféle csomagolópapírok, makulatura, tábori dobozok és ládikák, stb.

papírnagykereskedésében állandóan nagy mennyiségben és igen olcsó árakon kaphatók. Vidéki megrendelések is pontosan intézettek el.

Kerpel Izsó

papírnagykereskedése

Aradon, Andrássy-tér 20.

Telefon 335. szám.

APOLLO SZÍNHÁZ.

Március 17., 18. és 19-én péteken, szombaton és vasárnap

Henny Porten sorozat:

Az utolsó imádság

drama 3 felvonásban.

Főszerepben:

Henny Porten

Az előadások hétköznapokon 5, 7 és 9 órakor kezdődnek. Vasárnap 3, 5, 8, 11/2 és 9 órakor kezdődnek és nem folytatágotok.

Legnagyobb fűtőanyag megtakarítás!

A városi mérnöki hivatalban ki-próbált

kettős fűtőkályhák és kettős füstcsövekkel érhető el.

Megállapított ugyanis, hogy ezen kályhák és füstcsövek használatánál a fűtőanyag fele megtakarítható.

Patent

Kettős füstcsövek állandóan rak-táron vannak és igen olcsók. — 2. sz. (kis szobára) 8 korona. 3. sz. 9 korona. 6. sz. 20 korona. Egyedül

Hönig Ottó

M. kir. szabadalmazott szivattyú készítőnél

Arad, Rákóczi-utca 27.

Tek. Hönig Ottó urnak, Arad.

A kettős „Patent” füstcső igen jó, mert kevés fával sok meleget ad Mindenkinek ajánlatom. Tisztelettel Nagy Károly.

Patent kutszivattyúk.

Patent borszivattyúk.

Patent tűzfecskendők.

g. 89/2. 1916. sz.

Hirgetmény.

Az aradi kir. törvényszék köz-
hírré teszi, hogy az Aradi vendég-
lősök szikviz- és syphonfejgyára
részvénytársaságnak az 1916. évi
február hó 27-én megtartott köz-
gyűlése a részvények és ötödész-
vények névértékéből 50% vissza-
fizetését és ehhez képest ezen
részvények lebélyegzése által az
alaptőkének 100,000 koronáról
50,000 koronára való leszállítását
határozván el, ehhez a törvény-
szék engedélyét kéri.

Ennek folytán a nevezett rész-
vénytársaság netaláni hitelezőinek
meghallgatására határnapul az 1916.
évi szeptember hó 7-ik napjának d. e. 9
óráját, hivatalos helyiségébe (l.
en. 73. sz. ajtó) kintüzi és ekkorra
a hitelezőket azzal idézi meg, hogy
meg nem jelenésük esetén az alap-
tőke leszállításába beleegyezőknek
fognak tekintetni.

Egyszersmind értesítettnek a
hitelezők, hogy érdekeik képvise-
lésére Pénzes Akos aradi ügyvéd
lett ügygondnokul kirendelve.

Aradon, a kir. törvényszék mint

cég bíróságától, 1916. évi március
hó 9-ik napján.

Dr. Heller s. k.
tisztelettel bíró.

1468

**Társat
keresek**

Budapest közelében
levő 386 holdas bir-
tokomhoz. Élelmiszert
képező termények in-
tenzív műveléséhez,
10—15,000 koroná-
val. Biztos, nagy ha-
szon. Cim a kiadóban.

1454

6 darab 1 és 1½ éves, 3 darab 2 éves
hizóban levő

b i k a

kerül gazdaságunkban eladásra.

Bővebbet:

Uradalmi főintézőség, Dombiratos.

1488

Két belga ló eladó.

Saját termésű

fűzfavessző

jutányos árban, nagyobb mennyiségben kapható

MANDL ZSIGMOND

cégnél Makón.

A Kovácsházi járási takarékpénztár r. t. Mezőkovácsháza

pályázatot hirdet
tisztviselőnöi állásra.

Pályázhatnak, kik némi irodai gyakorlattal bírnak és a
gépírásban teljes jártasságuk van. Kik takarékpénztárnál
már voltak, előnyben részesülnek. A bizonyítványokkal
felszerelt folyamodványok mielőbb beadandók. 1467

Magyar gyógyborok

Kitünő minőségű hegyaljai fehér
édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vérképző
gyógybor, vérszegények, láb-
badozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne
a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis
palack ára: 2 korona 80 fillér. Nagy palack ára: 4 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerősítő szer,
finom fűszeres ízű, zson-
gító, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor.
Gyomorbetegnek részére és ott, ahol a condurongó kéreg ja-
valva van. Egy palack ára: 3 korona.

Pepsin bor. Egyesid a pepszin és a sósav jó tulaj-
donságait és kiválóan alkalmas a most
nehezen beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge
emésztésnél igen ajánlatos. Egy palack ára: 3 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

1845

Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.

2 lakatos és 2 kovácssegéd

durvább munkára

azonnal felvételnek.

Rudai 12 Apostol Bányatársulat, Brád
(Hunyadmegye.)

1486

URÁNIA SZÍNHÁZ.

Pénteken és szombaton

De profundis III. tétele

Őrült vagy lángész?

Kriminalisztikai dráma.

Apró hirdetések.

TABORI POSTA.

Scheibert hadnagy
Tábortábori posta 109. — Itthon minden rendben, egészséges vagyok, leveleid én is hiányosan kapom. Róssai. 1494

LEVELEZÉS.

Kiadóhivatalunkba
a következő jelgés levelek érkeztek, melyeknek elvitelét kérjük:
„Doktor”
„Hű barát”
„Szerény”
„Kis aranyos”
„Csak ur!”
„Jóbarát”
„Hadmentes”
„Gavallér”
„Mintóza 10.”
„Fess”
„Trió”
„Hübsche schöne.”

Ki levelesse

fiatal művelt finom urleánnyal, szórakozás céljából. Csak szellemes, intelligens fiatal urleánnyal. Leveleket „Tavaszi álmom” jelgére, a kiadóba a lapban jelezve kér. 1490

„Arad”

mindent meg tudtam, szeretlek, úgy látom mégis nagyon szeretlek. Sok csók Macád. 1484

ALKALMAZÁST KERES.

Fehérnemű és harisnya
javítást vállal házon kívül. Bionossy Venceiné Közép-u. 22. 1498

Alkalmazást keres

gazdasági állásra vagy esetleg erdő őrnék is. Cím Boros György Temes Fűskút. 1489

Deutsches f.ä.uein

sucht stelle zu 1—2 grössere Kinder. Adresse in der Administration. 1495

ALKALMAZÁST NYER.

Irodai teendőkben

jártas férfi vagy nő, havi 100 kor. fizetés, lakás, fűtés, világítás, esetleg havi 40 kor. és teljes ellátás mellett alkalmazást kap. A könyvvitelben jártasok előnyben részesülnek. Cím a kiadóhivatalban. 1488

Egy intelligens

jómodoru fiatal nőt keresek 3 éves kis fiam mellé, azonnali belépésre. Német nyelvi előnyben részesül. Cím a kiadóhivatalban. 1498

Megbízható

hadmentes másodgépészt ki a Diesel-motor kezelésében is jártas azonnal felvesszünk. Szt. György Söröződe R. T. Lippa. 1487

Intelligens

fiatal, szorgalmas, megbízható, óvadékkal rendelkező nő bank-szofta keresetnek. Cím a kiadóhivatalban. 1440

Hadmentes

vineollér alkalmazást nyer. Bites Ármánál. 1488

OKTATÁS.

Hegedű oktatás

alapos rendszer mellett, mészéretk díjazásért vállal: Dantó Boldizsár Kálmán. Szives megkeresések a Fehér Haroszt-be keretnek.

INGATLAN.

Eladó

Kovácsin egy 5 holdas szőlő, gyönyörű kilátással, kut kitűnő ivóvízzel, kolna, új prés, hordók, minden hosszávalóval, különösen a pormentes levegőért betegnek igen ajánlatos. Bővebbet Csiky Gergely utca 25., óv. Voigt Hermanné. 1499

ÖZLETEK.

Május 1-től

egy műterem a báró Bohus-palotában kiadó. Értékesbevitel a házigondnoksággal. 1438

LAKÁST KERESNEK.

Modern 2 szobás lakást
fürdőszoba és mellékhelyiségekkel, azonnala keresek. Ajánlatok Weiss Leó könyvkereskedésbe keretnek. 1471

Május 1-re

a város központjában keresek háromszobás modern lakást. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kérek. 877

KIADÓ LAKÁS.

Bohus palotában

2 elegánsan bútorozott szoba, fürdőszobával április 1-re kiadó. Bővebbet Forray utca 8. Harisnyabazár. 1491

Modern

háromszobás lakás május 1-re kiadó Kasza-utca 6—7. szám alatt. 1455

Három utcai,

4 udvari szobából álló lakás Andrassy-tér 8. sz. alatt május 1-re kiadó. Bővebbet a házmesternél.

Földesinti

két szobás csinos utcai lakás és egy borpince május hó 1-re kiadó. Csernovits Péter-utca 27. 1485

Andrassy-tér 8. sz.

alatt egy 1. emeleti utcai lakás, mely irodának, vagy üzleti célra igen alkalmas, azonnala kiadó. Bővebbet a házmesternél.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Egy

alig használt nagy légszűrő eladó. Cím a kiadóhivatalban. 1479

Uránia

tudományos folyóiratok megvételre kerestetnek. Knissner L. és Társa, Dobó-u. 2. 1062

Egy

használt jó karban levő hosszu szongora jótányos árban eladó. Cím a kiadóhivatalban. 1492

Szerecs hani szappant,
bármily mennyiséget, megvételre keresek. Rostás Sándor, Kisjendrőd-hegy. 1145

Modern, finom és olcsó
levélpapírost Pichlernél Szabadságtér 1. kaphat. 611

Eladó egy finom
kijátszott Cselló és erős csomagoló ládák. Cím a kiadóhivatalban. 1476

2 darab 10 hetes
angol kan sertés tenyésztésre eladó. Cím a kiadóhivatalban. 1443

KÖLÖNFÉLE

Igás

szekérrel fuvarozást elfogad. Hosszinger-u. 6. Telefon 744. — Ugyanott egy teljesen új karékpár eladó. 1924

Az angol

fájdalomcsillapító Bengue balsamot teljesen pótolja a Hehs-Földes-féle fájdalomcsillapító balsam, teljesen azonos összetételű, mint a Bengue liniment, ára 2 korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár. 12

Apróhirdetések

az „Aradi Közlöny” részére felvételnek a Massenges-boy irodában Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

As Ansol

aranyér kupokat mindenben pótolják a Haemorroidal-kupok, számos összetételük folytán hatásuk is teljesen azonos, ára 2 korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár Arad.

Szöllőkaró

Hasított tölgyfa szöllőkaró I és II osztályu, 7 láb, 2.20 m. hosszú, kitűnő tölgyfa-minőségben megrendelhető
Holländer Ig. és Fia cégnél Aradon

Andrassy-tér 8. szám

házon egy kisebb

üzlethelyiség

— különösen dohánytűszedések számára — azonnala

kiadó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában, József térszöglet 22.

A szájuereg torokbetegséget

desinficiálásánál, valamint a bacillusok előlészénél, amely különösen gyermekeknek rendkívül fontosággal bír, mint feltűnően hatásos szer, seholsem nélkülözhető a **Formodor tablettá.**
Egy üveg 50 tablettával, 2 korona 50 fillér.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájuereget deszficiálja, utólke igen kellemes. Ára egy porcelán-szaloncénnek 50 fillér.

Fejkorpát

leggyorsabban megszűnteti

az eddig egyedül fty szer, a világhírű „Krovil” korpátkezelés.

Ára egy tégelynek 2 korona.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedül nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrassy-tér 22. sz. (Megyeháza mellett)